

NÆRINGSLIVSMAGASINET

NR. 6 • 2015 • ÅRGANG 21
LØSSALG: 79 KR

Rosenkilden

Sammen for nye muligheter

side 6-12

Harald Minge i Næringsforeningen, Marit Karlsen Brandal i Innovasjon Norge og Terje Handeland i Ipark samler troppene og satser offensivt på samarbeidsprosjektet "Nye muligheter". Samtidig er tre av fire bedrifter i gang med omstilling, viser en ny undersøkelse.

MAGASINET ROSENKILDEN

Næringsforeningens magasin Rosenkilden kommer ut månedlig i et opplag på 14.000. Det distribueres til alle bedrifter og offentlige virksomheter i regionen. Rosenkilden skal være dagsordensettende i regionens viktigste næringspolitiske saker og gjenspeile aktiviteten i medlemsbedriftene. Næringsforeningens nettside: rosenkilden.no.

KONTAKTPERSONER

TIPS: Egil Hollund, tlf: 992 93 700,
epost: hollund@naeringsforeningen.no
ANNONSER: Rune Dale, tlf: 920 54 779,
epost: dale@naeringsforeningen.no
MEDLEMSKAP:
Tove Mette Sædberg, tlf: 932 66 401,
epost: saedberg@naeringsforeningen.no
MEDLEMSMØTER:
Anne Woie, tlf: 995 12 623,
epost: woie@naeringsforeningen.no

KOMMENDE ARRANGEMENTER

MEDLEMSMØTER

27.08 U37: The art of Networking
02.09 Treffpunkt Jæren: FØR valget
02.09 Tungenesmøtet 2015
03.09 Nye muligheter
10.09 Førskolen
11.09 Lederskolen 1: Machiavelli om
makt og ledelse
15.09 I styrerommet del I

For mer informasjon
og påmelding,
gå til naeringsforeningen.no.

INN ACTIVITIES

07.06 Kjerag - a spectacular hike!
08.06 Ocean Fishing
16.06 Work in Denmark
17.06 CV Registration Course in English
22.06 Mexican Cooking

For sign up,
go to rosenkilden.com.

Rosenkilden følger redaktørplakaten.

Ansvarlig redaktør: Harald Minge.

Redaktør: Egil Hollund.

I redaksjonen: Ståle Frafjord, Frode Berge,
Trude Refvem Hembre
og Elianne Strøm Topstad.

Utgivelse/produksjon:

Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Telefon: 51 51 08 80.

Epost: post@naeringsforeningen.no.

www.rosenkilden.no.

Opplag: 14.000.

Trykk/layout: Gunnarshaug Trykkeri AS.

Fotografer:

Markus Johansson og Kim Laland/BITMAP

Årgang: 21.

Redaksjonen avsluttet: 22. mai 2015.

Innhold

Tid for nye muligheter 6

Valg 2015 14

Vil ha byboliger i næringsområdet 20

- Forus må tenke nytt og globalt 23

Profilen: Siri Kalvig 24

Ny i Næringsforeningen: Digidoc Technologies 28

Bedriften: Hove Lysdesign AS 32

Nøktern optimisme i verdens oljeby 36

Flere enn noen gang møtes i Næringsforeningen 38

Nytt fra Brussel 40

Styreleder 42

Spaltisten 44

Nye medlemmer siden sist 46

Kilden 48

Energikommentaren 50

Lunch 51

INN Expats 52

Rekrutteringsindeks 54

- Vi er forberedt på å takle omstilling 55

Nytt om navn 56

Heltene i næringslivet skaper arbeidsplasser

Hvem er vår tids helter? Svaret er enkelt: De som skaper arbeidsplasser! Da er det på tide vi heier dem fram!

HARALD MINGE • Adm. dir. i Næringsforeningen

Stavanger-regionen er et moderne industrisamfunn basert på et høykompetent næringsliv som holder folk i arbeid. I øyeblikket går mange av bedriftene gjennom tøffe prøvelser. Det er hardt for ansatte, men ikke minst for de mange gründerne og bedriftslederne som har bygget opp egne livsverk og som nå jobber dag og natt for å omstille sin bedrift til en ny hverdag. De kjemper en tapper kamp for oss der ute for at mange tusen skal ha en jobb å gå til også neste år. Og for at skatteinntektene skal forbli på et nivå hvor vi kan opprettholde velferdsstaten. Vi har tro på heltene våre for de har innfridd så mange ganger før. De påtar seg et stort ansvar og de kjenner presset. I løpet av noen få måneder er inntjeningen for mange halvert på grunn av fallet i oljeprisen. Det har nok ført til en del våkenetter.

TO FERSKE MÅLINGER

Siden heltene våre i næringslivet ikke er påført fotballsko og blir direkteoverført i TV 2, er de nesten usynlige i mediene. I virkeligheten spiller de i næringslivets Champion league, men får mindre omtale enn høyrebacken i en 4. divisjonsklubb i fotball. I hvert fall dersom de har gjort noe oppsiktsvekkende bra. Imidlertid er det ingen mangel på artikler om et næringsliv som er på retur, som ikke har evne til å omstille seg og som på grunn av lønnsomheten i olja og det høye kostnadsnivået har drevet fram en latskapskultur. Men de kjenner seg ikke helt igjen.

Næringsforeningen har gjennomført en rekke medlemsundersøkelser i løpet av det siste året. De siste månedene har det vært nødvendig å få kartlagt bedriftenes

holdning til omstilling og forventninger. To ferske svar er etter min mening viktig og betegnende! For det første sier 93 prosent av bedriftene i oljebransjen at omstilling er nødvendig på grunn av den lave oljeprisen. Dette er en bransje som nå har tatt utfordringene innover seg og for alvor erkjent endringsbehovet.

Svar nummer to er en klar melding til de som tror at næringslivet venter på en Messias som kan vise vei gjennom uføret. Bedriftene svarer nemlig at de for lengst er i gang med omstillingsprosesser. I styrerommene, i ledergruppene, i verkstedhallene og i kontorlandskapene rundt omkring i de mange bedriftene. Mange har for øvrig levd med konstant omstilling i 40 år hvor det stadig fremmes nye krav til ny teknologi og framskritt. Det har gjort Norge og vår leverandørindustri til et av verdens viktigste eksportland for teknologi til oljebransjen. De kan selvsagt også levere teknologi til andre næringer.

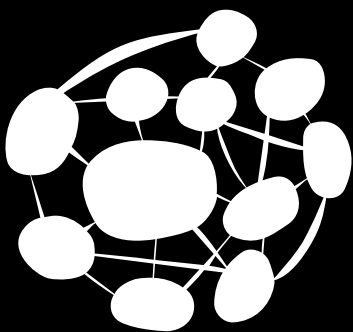
NYE MULIGHETER

Hensikten med prosjektet "Nye muligheter" som du kan lese om i dette nummeret av Rosenkilden er nettopp å legge til rette for den type synergier. Perspektivet er at regionens viktigste kapital er 40 års oljekompetanse. Spørsmålet er hvilke overføringsmuligheter vi kan høste, spesielt til de fire områdene IT, mat, helse og fornybar energi. Sammen med gode partnere som Innovasjon Norge og Ipark vil Næringsforeningen iverksette en rekke aktiviteter i dette prosjektet til høsten. 3. september vil det avholdes en større mulighetskonferanse, mens det før jul vil arrangeres en rekke workshops innenfor de fire områdene hvor sentrale aktører, og ikke minst de omtalte "heltene", vil være til

stede for å diskutere felles mulighetsbilder og forretningsområder i et nettverk som vil være litt annerledes sammensatt. Vi ser etter konkrete resultater og spennende muligheter som virkemiddelapparatet kan følge opp med kompetanse eller økonomisk støtte.

VI SKAPER ARBEIDSPlassER

Det går mot en ny valgkamp! Hva er den viktigste saken? Det er enkelt! Nå handler det om å legge til rette for å skape nye arbeidsplasser. "Vi skaper nye arbeidsplasser" bør bli Stavanger-regionens nye visjon! Den bør henges opp i alle kommunestyresalene, i fylkestinget, i planavdelingene og på alle partikontorene. Den bør pryde døren til fylkesmann Magnhild Meltveit Kleppa og klistres opp på baksiden av Vegvesenets biler. Visjonen bør ta Freias lysreklame på Karl Johans sin plass slik at den blir lett synlig også fra Stortinget, og i det minste kunne skimtes fra regjeringskvartalet. I all politisk behandling og i all kommunal utførelse av oppgaver bør man stille seg kontrollspørsmålet: Bidrar vi til å skape nye arbeidsplasser? Gjør vi til det enklere for næringslivet? Bidrar vi til at denne regionen er attraktiv og enkel å etablere seg i for nye virksomheter? Er det nødvendig å iverksette restriksjoner som hindrer parkering og framkommelighet, og trafikkkløsnings som skaper kaos og køer, som i Hillevåg? Bør en klype sjelden mose eller to forsinke eller forhindre bygging av et viktig forretningsbygg? Og er det ikke viktig å sørge for at Statoil raskest mulig får et klart ja til å bygge sitt nye hovedkontor på Forus etter ønsket standard? Og til slutt: når de politiske diskusjonene blir smålige, når det blir viktigere å ha rett enn å finne en felles plattform og når debattene tidvis inntar barnehagenivå: Gløtt til den nye visjonen!

NÆRINGSFORENINGEN

Gir kraft til vekst

POSTADRESSE

Næringsforeningen i Stavanger-regionen,
Postboks 182, 4001 Stavanger
TELEFON: 51 51 08 80.
E-POST: post@naeringsforeningen.no

NÆRINGSFORENINGEN ER TIL STEDE I HELE STAVANGER-REGIONEN – FRA DALENE I SØR TIL RYFYLKE I NORD.

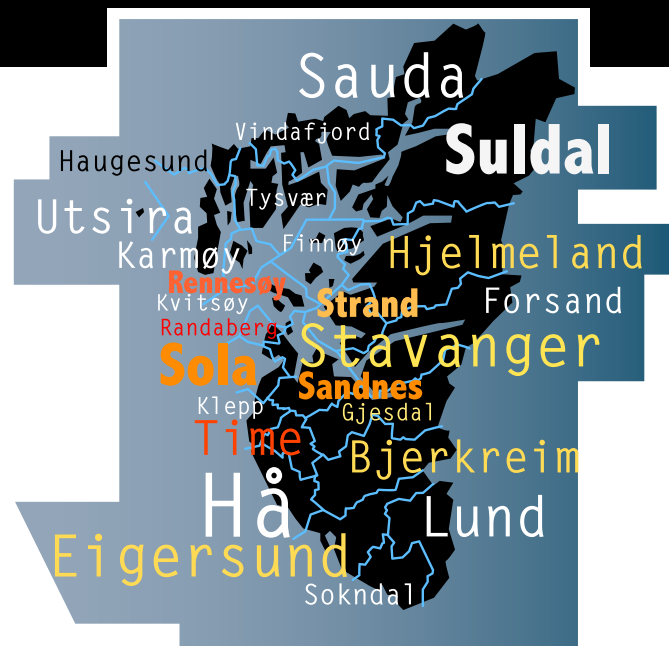
Næringsforeningen har 1.784 medlemsbedrifter, og over hele regionen har vi en lokal tilstedeværelse med egne ressursgrupper. Disse fungerer nærmest som lokalkontor og arbeider med lokale utfordringer, men i et regionalt perspektiv. Et grenseløst næringsliv i en stadig mer grenseløs region. Nå arrangeres det egne medlemsmøter i Egersund, Bryne, Gjesdal, Sandnes, Sola, Risavika, Randaberg, Rennesøy, i Ryfylke og selvfølgelig i Stavanger. Vi er på vårt aller beste når vi får til gode samarbeidsprosjekter – ofte sammen med det offentlige.

VISJON OG VERDIER

“Gir kraft til vekst” er Næringsforeningens visjon. Våre tre utvalgte verdier er “modig, dagsordenssettende og godt vertskap”. Vertsapsrollen er sentral i en nettverksorganisasjon, og foreningen har lange tradisjoner i å ivareta rollen som samfunnsdebattant og pådriver for å ivareta medlemmenes interesser.

STRATEGISKE FOKUSOMRÅDER

De fem viktigste områdene Næringsforeningen skal levere på er infrastruktur, økt boligbygging, kompetanse, de to strategiske næringene energi og mat og Den grenseløse regionen. Herunder er det iverksatt 12 strategiske prosjekt.

24 RESSURSGRUPPER

Næringsforeningen er i underkant av 20 ansatte, men ca. 250 medlemmer er organisert i foreningens 24 ressursgrupper. Disse jobber med spesifikke fagfelt som bygg- og anlegg, energi, IT eller matbransjen, eller de kan være geografisk basert. Ressursgruppene er viktige temperaturmålere blant medlemsbedriftene, og i egenskap av sin kompetanse og nettverk løfter de fram viktige saker og ulike prosjekter i samarbeid med administrasjonen. De bidrar også til høringsuttalelser, deltar i offentlige utvalg eller arrangerer medlemsmøter.

RENNESØY

Leder: Joar Gangenes. Tlf: 916 47 323
joar.gangenes@subsea7.com

ENERGI

Leder: Svein Olav Simonsen. Tlf: 905 96 822
sveinolav.simonsen@eu.weatherford.com

FORNYBAR STAVANGER

Leder: Rune Hersvik. Tlf: 916 35 724
rune@vind.no

BYGG OG ANLEGG

Leder: Egil Skjæveland. Tlf: 900 69 667
egil@oh-tomter.no

SYKKELLØFTET

Leder: Anne-Trine Benjaminsen. Tlf: 951 07 971
anne-trine.benjaminsen@akersolutions.com

MAT

Leder: Arna Smistad. Tlf: 930 599 24
arna@maaltidetshus.no

STAVANGER SENTRUM

Leder: Arild Tvedt. Tlf: 906 35 442
arild.tvedt@tvedt-eiendom.no

SANDNES

Leder: Dag Halvorsen. Tlf: 982 67 702
dag@sig-halvorsen.no

RISAVIKA

Leder: David Ottesen. Tlf: 954 95 040
david.ottesen@risavika.no

FORUS

Leder: Svein Ivar Førlund. Tlf: 906 44 191
sveinivar.forland@sandnes-sparebank.no

GJESDAL

Leder: Anniken Øgreid. Tlf: 990 14 409
anniken@alg-land.no

JÆREN

Leder: Hans Kristian Aasland. Tlf: 920 66 625
hk@jerentreprenor.no

DALANE

Leder: Vidar Volden. Tlf: 913 12 189
vidar@voldentollefsen.no

RYFYLKE

Leder: Ronny Hus. Tlf: 975 99 990
ronny@rush.no

DEN GRØNNE LANDSBYEN

Leder: Bent Bergersen. Tlf: 924 47 789
post@mxsportrandaberg.no

IT

Leder: Hans Bagstevold. Tlf: 911 37 644
hans.bagstevold@hatteland.com

TILRETTELAGT ARBEID

Leder: Arild Kastmann. Tlf: 932 67 958
arild.kastmann@jias.no

ENTREPRENØRSKAP

Leder: Else-Marie Sandvoll. Tlf: 979 81 883
97981883@online.no

KAPITALFORVALTNING

Leder: Rolf Johansen. Tlf: 905 40 179
rolf.johansen@formue.no

KULTURNÆRING

Leder: Trude Marit Risnes. Tlf: 951 951 47
TrudeMarit.Risnes@sso.no

SOLA

Leder: Mette Finnebråten. Tlf: 975 63 892
Mette@selandoptikk.no

INTERNASJONALE RELASJONER

Leder: Steinar Olsen. Tlf: 900 59 794
so1003@online.no

LEAN

Leder: Christine Wathne Seloter. Tlf: 995 07 261
christine.w.seloter@sr-bank.no

U37

Leder: Arnstein Torsvoll. Tlf: 976 43 388
arnstein@sharpcode.no

HÅNDVERKERE

Leder: Rasmus Pollestad. Tlf: 908 23 154
jensgs@byggmestersoren.no

NÆRINGSFORENINGENS STYRE

Steinar Aasland
Leder

Ådne Kverneld
Nestleder

Odd B. Skjærseth

Tor Olav Gåsland

Ronny Hus

Bjørg Wigestrøm

Svein Ivar Førlund

Arnstein Torsvoll

Ruth-Hege Holst

ALT INNEN PLATEARBEID OG SVEISING

Engineering – Laserskjæring – Stansing/forming
Graving – Fresing – Knekking – Sveising

LIE CNC

LIECNC.NO

Harald Minge, Terje Handeland og Marit Karlsen Brandal inviterer til tidenes mulighetsdugnad til høsten. Målet er å stimulere for nye næringsmuligheter og nye bedrifter

Tid for nye muligheter

TEKST:
STALE FRAFJORD
FOTO: KIM LALAND/BITMAP

En hel næringsregion går nå sammen for å tenke nytt. Til høsten lanseres prosjektet "Nye muligheter" i regi av Næringsforeningen, Ipark og Innovasjon Norge. På Universitetet forskes det på nye bedrifter, og ute på arbeidsplassene er ledere og ansatte allerede i gang med små og store omstillingsprosjekter, viser en ny undersøkelse fra Næringsforeningen. Samtidig oppfordrer konsernsjefen i Lyse til en kulturendring, og mener mulighetene er store og mange for næringslivet i regionen om man tør å bruke dem og våger å feile.

Inviterer til kreativ dugnad

Næringsforeningen, Innovasjon Norge og Ipark går sammen om et omfattende prosjekt hvor målet er å skape nye forretningsideer og arbeidsplasser i regionen.

Prosjektet har fått navnet "Nye muligheter", og lanseres til høsten. En stor konferanse over sommerferien er allerede under planlegging. Den vil bli fulgt opp av flere workshops, og resultatene skal både dokumenteres og synliggjøres.

Sammen vil direktørene Harald Minge, Terje Handeland og Marit Karlsen

Brandal gå i bresjen for å stimulere for nye næringsmuligheter og nye bedrifter, spesielt innenfor helse, mat, IT og fornybar energi.

- Regionen trenger å bruke energien som ligger i omstillingspåminnelsen vi nå har fått til noe positivt. Å motivere for å bruke sin kompetanse til å utvikle en ny bedrift, eller å dreie eksisterende bedrift mot nye markeder, er nå rett grep til rett tid. I den grad vi kan snakke om "nød lærer naken kvinne å spinne", så er det nå. Mange vil feile, men mange vil også lykkes. Vi har ikke råd til å la være, sier direktør i Ipark, Terje Handeland.

KOMPETANSE

Stavanger-regionen har opparbeidet seg en overlegen kompetanse innen oljeindustrien etter 40 år som olje- og energihovedstad. Alt tyder på at denne bransjen langsomt vil reduseres i løpet av de neste 40 årene på grunn av lavere olje- og gassutvinning. Regionen vil trenge flere bein å stå på, men forutsetningene for å frigjøre oljekompetansen til andre næringer er svært gode, mener direktør i Næringsforeningen, Harald Minge.

- Teknologikompetansen er vår regions egenkapital. God ledelse er å gjøre grep for framtiden i gode tider. Næringsforeningen, Innovasjon Norge og Ipark ønsker å være drivere for at teknologikompetansen

nå ivaretas og investeres videre til andre bransjer. Vi vil skape de framtidige arbeidsplassene, sier Minge.

- Det er viktig hele tiden å være på alerten og tenke utvikling dersom man vil gjøre det godt og overleve. De som ikke gjør det, vil fort tape i konkurransen. I denne spesielle situasjonen, med både nedbemanning og endrede «krav» som å tenke grønnere, er det absolutt nødvendig at vi ser på mulighetene med nye briller. Samtidig må vi ikke være redde for å dele gode ideer med andre, og være åpen for andres tanker, sier direktør i Innovasjon Norge Rogaland, Marit Karlsen Brandal.

STARTSKUDDET

Innovasjon Norge representerer virkemiddelapparatet og Innovasjonsparken har lang erfaring med utvikling og kommersialisering av gründerbedrifter. Næringsforeningen representerer det største næringslivsnettverket i regionen. Til sammen har de alle forutsetninger for å lykkes.

Startskuddet går 3. september. Da arrangeres en større mulighetskonferanse på Forus med en rekke anerkjente foredragsholdere, både på regionalt og nasjonalt nivå.

- Dette blir å se på som et kickoff for prosjektet. Vi vil ha i gang innovasjonsdialogen. Videre utover høsten blir det arrangert en serie workshops innen energi, it, helse og mat. Her er hovedhensikten kompetanseoverføring mellom bransjer, bedrifter og sentrale enkeltpersoner med ideer, sier Minge.

- Jeg håper å kunne se konkrete eksempler på hvordan man kan utvikle nye arbeidsplasser og verdiskaping. Mange snakker om det, men nå kan vi forhåpentligvis illustrere både i form av personer som har gjort det eller gjør det, og på et virkemiddelsystem som faktisk legger til rette for det, sier Handeland.

Terje Handeland

Harald Minge

Marit Karlsen Brandal

MÅ VÆRE ÅPNE

- Jeg forventer at det etter den innledende konferansen utkrystalliserer seg noen ideer som vi kan arbeide videre med i påfølgende workshops. Men det er avhengig av at deltakerne er åpne for samarbeid. Dersom bedriftene som deltar kan få et lite forsprang eller hjelp til å komme seg videre med noe nytt, vil det være svært bra, sier Marit Karlsen Brandal.

Målet er - gjennom gode dialogverktøy - å skape en ramme hvor viktige aktører klarer å se noen mulighetsbilder og forretningsområder sammen som de kanskje ikke har sett før. Det vil derfor bli brukt mye tid og ressurser på å sette de rette personene sammen. Det skal skrives sluttrapporter, og resultatene vil bli fulgt opp. Innovasjon Norge vil vurdere mulighetene for oppstartstøtte. Al Dente står bak den visuelle presentasjonen.

- Flere målinger Næringsforeningen har gjennomført viser to trender: Et klart flertall av selskapene erkjenner at omstilling er nødvendig og veldig mange er i gang med omstillingsprosesser. Det er ingen som trenger å "dytte" omstilling på næringslivet, de ordner opp selv. Hovedhensikten med "Nye muligheter" er å skape en arena eller en allmenning hvor regionens næringsliv - som et resultat av et nytt nettverk - ser nye muligheter, sier Harald Minge.

FINANSIERING

- Vi kan bidra med en eventuell finansiering av samarbeidsprosjekter i etterkant. Dersom noen bedrifter ser nytte i å samarbeide for å komme seg videre, har Innovasjon Norge støtteordninger for å hjelpe til i det videre arbeidet. Og vi kan selvsagt også hjelpe enkeltbedrifter som tenker nytt, sier Marit Karlsen Brandal.

Ipark har gjennom femten år hjulpet et stort antall ideer fra den første skissen og hele veien fram til markeds lansering. Inkubatoren er en av landets ledende og bistår både idéhavere, gründere og selskaper på et tidlig stadium.

- Vi kan bidra med å trekke fram gründere og illustrere i form av eksempler. Vi bistår også med kapital, nettverk og kompetanse for å gi gründerne en partner å stole på i de første årene av bedriftens liv. Forutsetningen for positiv effekt er at aktørene klarer å få til den gode samhandlingen mellom kompetanse, nettverk og tillit, samtidig med at det lages varige systemer og ordninger, sier Handeland.

Tre av fire arbeider med omstilling

Tre av fire bedrifter i Stavanger-regionen sier de er direkte påvirket av nedgangen i oljeprisen. De aller fleste av dem er i gang med omstillingsprosesser.

Det viser en undersøkelse Rosenkilden har fortatt blant nærmere 450 medlemsbedrifter i Sør-Rogaland. På spørsmål om bedriften er påvirket av nedgangen i oljeprisen svarer 76,5 prosent ja, 23,5 prosent nei. Når bedriftene som er påvirket blir bedt om å oppgi i hvilken grad de er rammet av nedgangen i oljeprisen, svarer over 35 prosent at de er rammet i høy grad, nær 24 prosent i liten grad, 41 prosent i noen grad.

- Med vesentlig høyere eksponering mot olje- og gassvirksomheten enn resten av landet, er Stavanger-regionen spesielt utsatt for sjokk og svingninger i aktiviteten på norsk sokkel, sier professor i petroleumsøkonomi, Klaus Mohn.

NYE MULIGHETER

Helt siden oljeprisen begynte å falle i fjor høst, har næringslivet både i regionen og resten av landet vært opptatt av evnen til omstilling. Det har også gitt rom for å diskutere nye muligheter.

Rosenkilden har spurt bedriftene som er påvirket av lavere oljepriser i hvilken grad de opplever behov for omstilling. 26 prosent svarer at bedriften i liten grad opplever et slikt behov, 42 prosent i noen grad, mens 32 prosent svarer i høy grad. Når bedriftene blir bedt om å oppgi i hvilken grad de selv er i gang med en omstillingsprosess, svarer 44 prosent i høy grad, 23 prosent i liten grad, 33 prosent i noen grad.

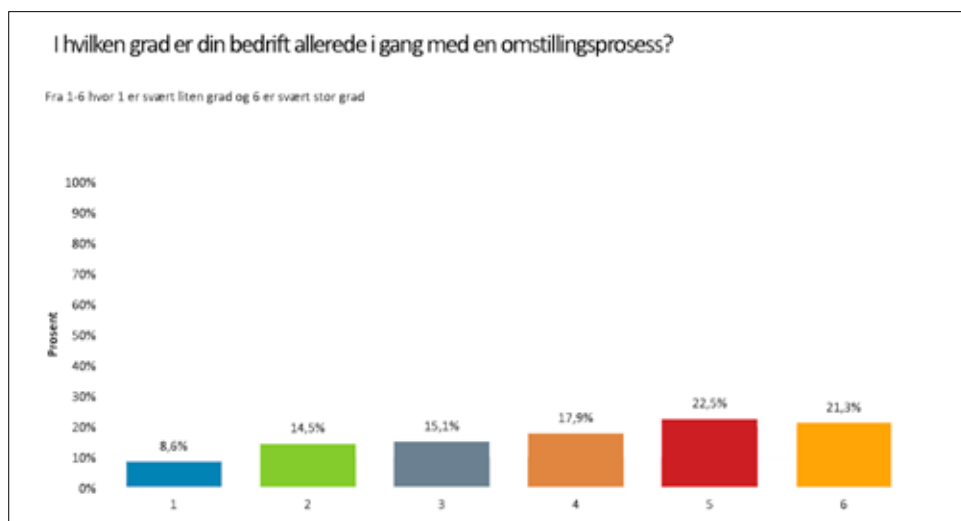
- Det er oppløftende at såpass mange rapporterer at nødvendige omstillinger er i gang. Denne type fleksibilitet er avgjørende for vår evne til å håndtere oljerelaterte tilbakeslag, sier Klaus Mohn.

Han får følge av administrerende direktør i Næringsforeningen, Harald Minge.

- Dette bekrefter det vi visste fra før, at næringslivet i denne regionen har omstilling og innovasjon i genene. Husk hvilke teknologiske utfordringer og krav oljeindustrien har håndtert i løpet av de siste 40 årene. Det har vært et kontinuerlig krav om å møte nye behov, sier Minge.

NYE MARKEDER

Bedriftene som er i gang med omstillingsprosesser har også besvart spørsmålet om

Undersøkelsen omfatter nær 450 bedrifter i Sør-Rogaland

hva denne prosessen innebærer. For mange av dem betyr omstillingen en kombinasjon av flere ting. Et stort flertall – over 60 prosent – sier at omstillingsprosessen innebærer nye markeder, 40 prosent nye produkter, 30 prosent utvikling og behov for annen type kompetanse, nær 20 prosent omlegging av produksjon.

For mange bedrifter som har besvart spørsmålet med annet, handler det også om kutt i kostnader, prisjusteringer, og prisreduksjon på varer og tjenester.

En tredjedel av de bedriftene som er i gang med omstillingsprosesser tror at prosessen vil innebære behov for færre ansatte det nærmeste året. 44 prosent mener omleggingen ikke vil få konsekvenser for antall medarbeidere, mens 20 prosent tror på flere ansatte.

Bedriftene er likevel relativt optimistiske i forhold til å lykkes med omstillingsprosessen. Nær 56 prosent svarer i høy grad når de blir bedt om å gradere troen på at de vil lykkes. Kun 2,7 prosent uttrykker at de er pessimistiske, mens 49 prosent er hverken spesielt optimistiske eller pessimistiske.

I GANG LENGE

- Noen tror kanskje at næringslivet sitter og venter på at noen skal stake ut en ny kurs. Denne undersøkelsen bekrefter at

prosessen har vært i gang lenge i styrerom, i ledergrupper, i kontorlandskapene og i verkstedhallene. Det er i bedriftene innovasjonen skjer. Satt på spissen: I en del av selskapene er innovasjon og forskning så innarbeidet at de ikke engang selv vet at det er nettopp det som utføres, sier Minge.

18 prosent av bedriftene som har besvart undersøkelsen arbeider innenfor olje- og energi, 16,5 prosent i bygg- og anleggsbransjen, 23 prosent i forretningsmessig tjenesteyting, 7,6 prosent i finans, 2,5 prosent i transportnæringen, 5 prosent i varehandel, 6 prosent i annen industri og 21 prosent i andre typer bransjer.

- Det er klart det er et omstillingspress i regionen. Noe av det mest interessante er å se på overføringsmulighetene fra oljebransjen til andre næringer som helse, mat, IT og fornybar energi – spesielt når det gjelder teknologi. Sammen med Innovasjon Norge og Ipark lanserer Næringsforeningen prosjektet "Nye muligheter" med premiere 3. september hvor fokuset nettopp blir på disse fire områdene. Samme måneden gjennomføres Smart cities-konferansen Nordic Edge Expo i Stavanger forum som blir en teknologimesse. Det viktige er at alle gode hjelpere i denne regionen opptrer samlet og koordinert og at vi samarbeider godt framover, sier Harald Minge.

Forsker på nye bedrifter

Et forskningsprosjekt ledet av Universitetet i Stavanger ser nå på hva som hindrer og hjelper bedrifter til å starte ny virksomhet.

Forskningsprosjektet vil legge frem sine konklusjoner til høsten etter å ha sett på nyetableringer fra etablert næringsliv i regionene Stavanger, Haugesund og Bodø.

Tesen er at det regionale innovasjonssystemet i form av kunnskapsparker, inkubatorer og virkemidler i høy grad er rettet mot nyetablering og entreprenørskap, og ikke har klart å fange opp et utnyttet potensiale for nyskaping fra etablert næringsliv – såkalt spin-offs.

- Små og mellomstore bedrifter har ofte ikke nok ressurser eller tid til å drive med store innovasjonsprosjekter. Mange gode ideer – som gjerne ligger utenfor virksomhetenes forretningsområde - blir lagt på hyllen og aldri videreutviklet. Vi har ønsket å se på bedrifter som har etablert spin-offs, og hva som skal til for å lykkes, sier leder for forskningsprosjektet, førsteamanuensis Tatiana Iakovleva ved UiS.

Prosjektet er finansiert av Regionalt Forskningsfond Vestlandet, og gjennomføres som et samarbeid mellom UiS, IRIS, Polytec og UiN.

- Potensialet for bedriftsetablering fra etablert næringsliv synes å være stort. Det vi blant annet ser på er hva regionale klynger, offentlige myndigheter og virkemiddelapparatet kan gjøre for å hjelpe dem i etableringsfasen og med å nå ut på markedet, og om det eksisterende tilbudet fungerer for

denne typen virksomheter, sier Iakovleva.

Forskerne har tatt for seg tre næringer: Maritim, olje og gass og IKT, og gjennomført en rekke intervjuer både i nyetablerte datterbedrifter, morbedrifter og aktører som har fulgt spin-off prosessen.

VIKTIG

- Etablering av spin-off selskaper er et viktig fenomen. Funnene våre viser at denne type etablering ofte er knyttet til innovasjoner og nye produkter eller tjenester som faller utenfor morselskapets hovedaktivitet. For å fokusere ressurser og redusere risikoen forbundet med innovasjon, etableres innovasjonen ofte i en ny bedrift. For å ta innovative produkter eller tjenester til markedet trenger man både tid og penger, og det er akkurat det som små og mellomstore bedrifter ofte mangler, sier Iakovleva.

Prosjektet ser både på selskap som er initiert av og underlagt morselskapet, og på etableringer hvor ansatte forlater morselskapet og etablerer en ny bedrift uten hjelp fra morbedriften. Begge er avhengig av nærhet til marked og industri, og nærheten av klynger, spesielt de som ikke har støtte fra morselskapet.

Funnene tyder på at nyetablerte selskaper lokalisert i sterke regionale klynger - av gründere som har arbeidet i klyngen tidligere - får støtte av avgjørende betydning

i en tidlig fase fra regionale klyngeaktører.

- Støtten fra morbedrift er svært viktig i oppstartfasen og bidrar til å bygge legitimitet for den nyetablerte bedriften. Det innebærer at det er lettere å skaffe finansiering, få tilgang til første kundene og leverandører. I noen tilfeller blir morbedrift første kunde. Man kan si at datterbedrifter får inkubatorfordeler, og at det er morbedrift som er «inkubator» for dem. De bedriftene som får støtte fra morselskap synes å ha gode sjanser for å oppnå suksess på markedet, sier Iakovleva.

FINANSIERING

Hun mener det i liten grad finnes tilbud eller midler for denne type innovasjons- og entreprenørskapsprosesser fra det offentlige myndigheter og virkemiddelapparat.

- Bedriftene ønsker seg hjelp med finansiering, riktige relasjonene, tilgang til spesialkompetanse og krevende kunder. Det som tilbys av virkemiddelapparat i dag er kurs, møteplasser, generell veiledning i etableringsprosessen. Det er i høy grad her fokuset ligger. Den offentlige støtten som tilbys har ofte begrensning i forhold krav om at innovasjonen skal videreutvikles med eksterne samarbeidspartnere i ny virksomhet. Det kan bidra til konflikt med morbedrift sine behov som ønsker gjerne hemmeligholde innovasjonen på dette stadiet. Dermed velger morbedriftene bort denne type støtte, selv om de vil gjerne ønsker og har behov for finansielle støtte for å videreutvikle ide og ny startet bedrift. Den jobben morbedriftene gjør for region blir lite verdsatt. For å stimulere innovasjon og spin-off fra små og mellomstore bedrifter er det behov for nye og tilpassede tiltak og virkemidler, sier Iakovleva.

- Hva bør man da gjøre?

- Man bør tilby virkemidler rettet mot eksisterende bedrifter som har innovative ideer med vekstpotensial og som ønsker å utvikle disse utenfor den ordinære driften. Det er kanskje spesielt viktig og aktuelt nå i omstillingstider, da mange SMB-bedrifter har knapt med ressurser til å utvikle nye ideer. Man gjør det i dag via inkubatorer, men behovet mange av disse selskapene vi her snakker om har er nok annerledes enn tradisjonelle gründerbedrifter.

Førsteamanuensis Tatiana Iakovleva ved UiS leder forskningsprosjektet "Regional Spin-off akselerator"

- En kulturendring må til

- Den viktigste endringen vi må foreta, handler om kultur. Vi må slutte å høre på dem som sier at kjernevirksomhet er det eneste saliggjørende, sier konsernsjef Eimund Nygaard i Lyse.

Få regionale selskap har vist større evne til omstilling enn det interkommunale kraftselskapet med hovedkontor i Stavanger. Nygaard har måttet tåle mye kjeft, men også ros for etablering av nye selskap innenfor nye områder.

Det som på et tidspunkt ble idiotforklart, er senere blitt en genistrek. Nygaard mener mye av suksessen bunner i at både eiere og ledere har tenkt langsiktig og dristig.

- Vi må i større grad stimulere bestående bedrifter til å tenke nytt og drive annerledes, gjerne i tillegg til og i samarbeid med alle små selskap som popper opp. Det er samspillet mellom dem som er avgjørende. Vi må tale finansanalytikerne midt i mot. Vi må snakke hverandre opp. Det skal være lov å tenke annerledes og det må være rom for å gjøre feil. Mulighetene er store og mange, mener Nygaard.

Han er lei av ord som "shareholder value" og økonomiske teorier og mantra om å holde seg til kjernevirksomheten.

- Innovasjon oppstår ofte i bedrifter hvor man driver litt ulike virksomheter, og bringer forskjelligheten sammen. Når vi har satt sammen en del unge IT-folk fra Altibox med gode, gamle ingeniører fra energisiden, har vi sett nye muligheter og andre løsninger. Man får ny kunnskap, og det utløser kreativitet og inspirasjon.

Nygaard sier at han har måttet forsvare Lyses telesatsing i tolv år. Gjentatte ganger har han fått kritiske spørsmål om hvorfor, og at dette egentlig ikke er noe et kraftselskap skal stelle med.

- Jeg mener man må ha en offensiv innstilling og gripe de mulighetene som ligger der. Og vi må stå opp mot den doktrinen om at man skal bli ved sin lest. De største og beste innovasjonene skjer i etablerte foretak, eller at etablerte samarbeider med små og nye. De store selskapene må gis anledning til det, og også ønske det. Det handler om ledelse og det handler om eierskap, sier Nygaard.

ENDRES

Nygaard mener for mange selskap har tenkt for kortsiktig og har vært styrt av børser og det han kaller enkle finansfolk. Han tror dette er i ferd med å endres.

- De mest suksessrike selskapene – som ofte har vokst seg store – er selskap som har vært opptatt av å ikke bare tenke på kjernevirksomheten. Trenden går helt klart i retning av at bedrifter ser på muligheter utenfor kjernevirksomheten. Blir man for smal, står man i fare for å gå rett inn i en knyttneve med åpne øyne.

Der har blant annet oljebransjen vært litt for lenge, mener Nygaard, fordi bransjen har fornektet satsing på fornybar energi. Han tror et trendene ute i verden som går på digitalisering, tvinger bedrifter til å måtte tenke annerledes.

- Jeg tror også eierne kommer til å kreve det. I Lyse har eierne ønsket at selskapet skulle være med å bygge regionen, vokse og satse på ny virksomhet - i tillegg til å levere utbytte. Vi har hatt krevende eiere, men det har også vært en romslighet og en takhøyde for å prøve og feile.

OMSTILLINGER

Nygaard begynte i selskapet i 1998. Siden den gang har Lyse vært gjennom store omstillinger og flere nyetableringer.

- Vi har jobbet ekstremt mye med omstilling. Utgangspunktet for fibersatsingen var at alle våre kraftstasjoner var styrt med fiber. Det var da tanken modnet. Når vi likevel skulle grave opp gater for å legge gassrørledninger, kanskje vi skulle legge fiber også? På det tidspunktet var vi nokså sikre på at internett hadde en fremtid, for å si det sånn. Vi reiste verden rundt for å finne noen som kunne levere innhold, men fant ingen. Da bestemte vi oss for å gjøre det selv. Og vi traff på en bølge, der det bare var å gi gass.

SKILLE UT

Ledelsen i Lyse har hatt ekstrem fokus på innovasjon. Når nye muligheter er utviklet,

Eimund Nygaard i Lyse mener flere selskap må tenke ut over egen kjernevirksomhet.

har man valgt å skille virksomheten ut i datterselskaper, men som en del av konsernet.

- De får leve sitt eget liv, men vi legger vekt på å kunne krysse kompetansen innad i konsernet. Det er blitt forretningsideen nå: Å skape nye verdier, og å vokse. Det viktigste man kan gjøre når man skal utvikle nye ting – og som jeg tror denne regionen må innstille seg på – er aksept for at det er greit å feile. Utviklingen går så fort – spesielt på teknologi – at det er umulig å være sikker på noe. Det viktigste er at suksessene er flere enn feilene.

- Det blir sagt at vi har utviklet en kompetanse innenfor oljeindustriene som er overførbare og i høy grad nyttbar innenfor andre næringer. Er du enig i det?

- Ja, men denne kompetansen må bare bli mer edruelig. Vi har ingen mulighet for å tilby samme lønnsbetingelser. Derfor tror jeg også den nedgangen vi nå ser egentlig er en grei sak. Kompetansen er for dyr. Ingen andre har råd til å overleve det nivået. Men jeg tror det finnes masse kompetanse, og det er også mye kapital i regionen. Forutsetningene er derfor i høy grad til stede.

HADDE JEG BARE VISST...

...at bedriftshelsetjeneste fra BHT Team kan redusere sykefraværet, hjelpe oss å unngå arbeidsrelaterte skader og sykdom, motivere ansatte og forbedre arbeidsmiljøet. Samt være min lokale totalleverandør som skreddersyr en ekspertløsning til meg og bedriften min der vi betaler for det vi faktisk har behov for,

DA HADDE VALGET VÆRT LETT...

EN USLÅELIG LØSNING

Vi kjenner miljøet og de lokale utfordringene. Vi gir deg og bedriften din en lokal og skreddersydd ekspertløsning tilpasset dine behov for bedriftshelsetjeneste og HMS. Og du betaler for det du har behov for; ingen penger ut vinduet for behandlinger eller kurs som aldri tok sted. Rogalands beste leverandører av bedriftshelsetjeneste og HMS har slått seg sammen for å gi deg en uslåelig løsning når det gjelder kvalitet, ekspertise, kompetansebredde og pris.

BHT Team Består av Kolibri Medical, Aktiv HMS, og Forusakutten. Valget er lett, kontakt oss når du skal velge leverandør av bedriftshelsetjeneste og HMS. Vi fikser resten. Har du råd til å la være?

Ta kontakt i dag for ett uforpliktende tilbud fra oss: elisabeth@kolibrimedical.no

Kolibri Medical Group AS - Trim Towers
Larsamyrå 18, 4313 Sandnes
bht@kolibrimedical.no - 52 69 69 69
kolibrimedical.no

Aktiv HMS A/S
Luramyrvæien 79, 4313 Sandnes
post@aktiv-hms.no - 51 70 94 85
aktiv-hms.no

Forusakutten AS
Luramyrvæien 79, 4313 Sandnes
post@forusakutten.no - 51 70 94 85
forusakutten.no

SAMMEN ER VI BHT TEAM

Dette mener de om nærings

Om få måneder er det valg. Vi har spurt en rekke sentrale politikere i regionen hva de mener om fem sentrale tema for næringslivet i regionen.

TEKST:
EGIL HOLLUND

- 1** Oljeindustrien er nå inne i en fase preget av oppbremsing og nedbemanning. Hva vil du og ditt parti gjøre for å bidra til så høy aktivitet som mulig i oljenæringen i regionen i kommende valgperiode?
- 2** Parallelt med å støtte opp under oljenæringen, blir det stadig viktigere å stimulere til vekst og utvikling i andre næringer. Innenfor hvilke næringer har vår region særlige fortrinn, og hvordan vil du og ditt parti støtte opp om disse næringene?
- 3** Samferdsel er en viktig del av næringspolitikken. Hvilke tre infrastrukturprosjekter vil du og ditt parti prioritere høyest i neste periode?
- 4** Et stort flertall av Næringsforeningens medlemmer har gjentatte ganger gjennom undersøkelser sagt klart fra om at de ønsker kommunesammenslåinger i regionen. Bør næringslivet lyttes til i dette spørsmålet og finnes det etter din mening næringspolitiske argumenter for en kommunereform, og i så fall hvilke?
- 5** Arbeidskriminalitet og svart arbeid er en stor utfordring for samfunnet og kan være direkte ødeleggende for seriøse aktører i næringslivet? Også det offentlige har hatt utfordringer knyttet til svart arbeid gjennom underleverandører. Hva vil du og ditt parti gjøre for å bidra til å bekjempe dette problemet i vår region i kommende valgperiode?

CHRISTINE SAGEN HELGØ

Ordfører i Stavanger og
Høyres-ordførerkandidat

- 1** Som ordfører er en av de viktigste oppgavene mine å tilrettelegge for næringslivet og sørge for at vi er en attraktiv kommune å drive næringsvirksomhet i. Jeg er også veldig opptatt av gode rammevilkår for næringen, og jeg jobber aktivt med dette opp mot regjeringen. For å opprettholde aktiviteten på norsk sokkel, mener jeg også det er viktig med mer areal, og jeg vil være med å kjempe for en konsekvensutredning i Lofoten.
- 2** Norge og Stavanger er i en omstillings-situasjon, og som kommune har vi en stor oppgave med å legge til rette for nye næringsveier. Vi har utviklet en verdensledende kompetanse på teknologi knyttet til olje- og gass. Dette skal vi bygge videre på og overføre til andre næringer. Samfunnssikkerhet og beredskap, IKT og teknologi og tilgrensede næringsområder som miljøteknologi og fornybar energi er gode eksempler på framtidsmuligheter. Stavanger har ambisjoner om å bli Nordens smartregion. Vi har også et fortrinn innen mat og turisme. Greater Stavanger, som er kommunens viktigste verktøy for næringsutvikling, arbeider systematisk med å kartlegge nye muligheter.
- 3** Innen samferdsel vil jeg prioritere fire felt på E-39 til Kristiansand, Rogfast og bussvei i byregionen.
- 4** Vi bør absolutt ta innover oss at et nesten samlet næringsliv gir uttrykk for at kommunegrensene er til hinder for deres virksomhet og utvikling. Det finnes flere gode næringspolitiske argumenter for en kommunereform. Vår region er på

politikken

mange måter i en særstilling; vi er ett felles bo- og arbeidsmarked. Behovet for interkommunalt samarbeid øker. Stavanger kommune er i dag i hele 59 samarbeidsforhold med andre kommuner. Den inndelingen vi har nå, men en oppsplittet beslutningsstruktur, holder ikke mål i møte med store utfordringer knyttet til infrastruktur og tilstrekkelig boligbygging.

5 Som kommune har vi et stort ansvar, og i Stavanger har vi en høy bevissthet rundt dette. Blant annet gjennom å ha ansvar for egne kontrakter, også underleverandører, og gjennom å være medlem i Initiativ for etisk handel og Transparency International. Stavanger kommune har i samarbeid med Skatteetaten, Arbeids-tilsynet, politiet og NAV nylig åpnet et nytt senter som skal arbeide mot arbeidslivskriminalitet.

CECILIE BJELLAND
Aps ordførerkandidat i Stavanger

1 Oljevirkksomheten vil være viktig i vår region i mange år fremover og Arbeiderpartiet vil fortsette en forutsigbar politikk som gir trygge rammevilkår og en jevn tilgang til nye lisenser til undersøkelse og produksjon. Samtidig oppfordrer vi Statoil og andre oljeselskaper til å velge norsk. Norsk leverandørindustri er i verdensklasse og det har vist seg gjentatte ganger at det lønner seg å velge norsk i det lange løp.

2 Den aller viktigste ressursen i Stavanger-regionen er folkene som bor her med sin kompetanse og den teknologi som er bygget opp gjennom mange år med oljevirkksomheten. Oljevirkksomheten vil fortsatt være ett viktig bein, men

Arbeiderpartiet vil også utvikle flere og denne regionen har potensiale innen alt fra helseteknologi til romforskning. Vi vil ha bredde og variasjon og ser at nye tider i Stavanger krever nye ideer. For oss er det selvsagt at det ikke er politikere som skal bestemme hvilke næringer vi skal ha, men vi trenger sterke politikere som legger opp til konkurransedyktige næringsbetingelser. Det inkluderer også universitetet og forskningsmiljøene. Da må vi også sørge for at Stavanger er en attraktiv studentby.

3 Nummer en, vi skal fullføre «Bussvei 2020» slik at bussen ikke står i kø – enten det er til Sandnes, Sola eller Kvernvik. Arbeiderpartiet skar igjennom og fikk flertall for å bygge et godt kollektivnett i denne regionen. Det arbeidet er nå i gang og vi skal holde trykk på arbeidet slik at traseer fortløpende kan tas i bruk og full ferdigstilling innen 2021. Nummer to, vi vil gjøre det enkelt og attraktivt å bli bussbruker og derfor etablere et prosjekt med gratis buss for Stavanger-regionen der folk kan gå på en «hvilken som helst» buss, «nårsomhelst» – gratis – og være sikker på at de kommer raskt fram og tilbake til jobb eller skole. Nummer tre, bygge ut sykkel som et reelt alternativ til bil – og kollektiv. Vi ser at andre byer lykkes i sine sykkelsatsninger når de tar syklistene på alvor og gir dem egne traseer, enten det er særlig avsatt og avmerket i kjørebanen – eller via «supersykkelveier».

4 Det er et mål for oss at kommunens tjenester skal drives effektivt og godt – til glede for bedrifter og folk i kommunen. Vi vil derfor alltid lytte til næringslivet. Tilbakemeldingene vi har fått så langt har også medført at vi går til valg på at vi vil ha en gjennomgang av kommunestrukturen. Næringslivet trenger gode konkurransevilkår og det er bekymringsfylt og grunn til å følge opp når næringslivet rapporterer til oss om at kommunestruktur i noen tilfeller medfører ekstra byråkrati og tunge prosesser på grunn av ulik praksis og oppfølging. Et konglomerat av offentlige og interkommunale selskaper, stiftelser og organisasjoner gjør også innsyn og beslutningsprosesser unødige vanskelige og uoversiktlige. Vi støtter derfor den prosessen som nå pågår om kommunesammenslåinger.

5 Vi har nulltoleranse for arbeidskriminalitet og svart arbeid. Vi vil derfor

fortsette et sterkt samarbeid med arbeidstaker og arbeidsgiverorganisasjonene for å bekjempe dette. Kommunen har mange virkemidler som kan og skal brukes. Det gjelder alt fra å stille krav til skikkelige arbeids-, skatte og avgiftsforhold for bedrifter som får kontrakt med kommunen til å sette av ressurser til kontrollvirksomhet rettet mot useriøse bedrifter. Erfaring viser at jo flere ledd av underleverandører det er, jo vanskeligere er det å kontrollere og følge opp. Vi vil derfor at kommunen skal begrense antall ledd av underleverandører i sine anbud.

BJØRG TYSDAL MOE
Varaordfører i Stavanger og KrFs ordførerkandidat

1 KrF vil arbeide for at både utbyggingsprosjekt og vedlikeholdsprosjekt legges til vår region. Vi vil legge til rette for at mest mulig av aktivitetene og driftsorganisasjonen i oljenæringen legges til vår region slik at vi får utnyttet og videreutviklet den betydelige kompetanse og konkurransekraften som er her.

2 Regionen har meget høy kompetanse fra olje- og gassprosjektene og denne kompetansen må nyttes til prosjekter innen fornybar energi. Vannkraft er allerede godt utbygget og det er etablert noen større vindkraftprosjekter. Både vindkraft og vannkraft bør utbygges videre. Det er dessuten et stort potensial innen flytende vindmøller og det bør undersøkes nærmere hvilke muligheter det ligger i bølgekraft. Matproduksjon, havbruk og landbruk er viktige næringer i vår region. KrF vil sikre gode rammevilkår nasjonalt og regionalt vil vi arbeide for at mest mulig av matjord blir brukt til matproduksjon. Det er også et stort potensiale i

å øke videreføringen av mat. KrF vil ha fokus på hele verdikjeden fra jord til bord. KrF vil også arbeide for at byen og regionen kan ta en ledende posisjon innen helse- og velferdsteknologi. Og vi vil fortsatt satse på reiseliv og turisme hvor det er et vesentlig større potensiale i vår region.

3 I tillegg til ferdigstilling av Ryfast, Eiganestunelen og Rogfast er disse prosjektene særlig viktige: Bussway 2020, sykkelveinett og fire felt på E39 til Kristiansand.

4 Ja, det er viktig å gjøre endringer i nåværende kommunestruktur. Vi bor i et område hvor flere kommuner utgjør et felles bo- og arbeidsmarked. Kommunegrensene hindrer nå en god utvikling. Det er etablert gode løsninger med interkommunale selskaper som ivaretar mange oppgaver som en stor-kommune vil kunne utføre. Selvsagt er næringslivets vurderinger her av svært stor betydning. Hele velferdssamfunnet bygger på at det skapes verdier. For eksempel skal næringslivet i et felles bo- og arbeidsmarked ha samme rammevilkår og en helhetlig planlegging – til beste for innbyggerne i regionen.

5 KrF vil arbeide for at vi i Norge får samme ordning som i Sverige, ROT-fradrag. Dette er en ordning med skattefradrag på arbeidskostnaden ved bruk av hvite håndverkertjenester ved rehabilitering, oppussing eller tilbygg på egen bolig. Siden starten i 2008 har dette vært en suksess i Sverige. Andelen av svarte håndverkertjenester i privatmarkedet er så å si forsvunnet.

THOR MAGNE SELAND
Høyres ordfører kandidat i Sandnes

1 Noe av det viktigste for å opprettholde aktivitet på norsk sokkel er forutsigbarhet i rammevilkår, og tilgang til nye areal. Dette formidler jeg til mine partifeller i regjering og på Stortinget, som er de som kan legge til rette for det. Regjering er opptatt

av nettopp dette, men det er viktig at vi som bor her og kjenner betydningen av næringen best, er tydelige på dette også fremover. Lokalt handler det om å sørge for at næringslivet finner det attraktivt å etablere seg i regionen, og opplever oss som en offensiv region som satser på næringsutvikling. Jeg vil også lytte til leverandørindustrien og spørre hva mer de ønsker at vi gjør lokalt.

2 Rogaland er og forblir et energifylke med naturgitte forutsetninger på olje og gass, men også innen vann og vind. Nå har det skjedd grep på skattesiden for å sikre at flere av investeringene innenfor fornybar energi, da særlig vindkraft, skal komme i Norge. Rogaland har flere gode områder for både vann- og vindkraft. Vi er også et teknologi- og kompetansefylke. I en omstilling er det viktig å finne nye næringsretninger, gjennom overføring av kompetanse og teknologi fra eksisterende næringer. Rogaland vil lede an i utviklingen av nye teknologier. Vi må også se på rammevilkårene for nye næringer, kan vi legge bedre til rette? Høyre vil fortsette vår satsing på kunnskap, næringsrettet forskning og innovasjon.

3 For meg er det tre viktige prosjekter som forutsetter at Stortinget sier ja til Bypakke Nor-Jæren. Her vil jeg presse på for å få fremdrift: Gandsfjord bru, bussveien gjennom Strandagaten og fullt trøkk på bygging av fire felt på E39 til Kristiansand – uten at trasédiskusjonen forsinker byggingen.

4 Jeg er positiv til endring av kommunestrukturen, og nå går den prosessen i kommunene. Selvsagt skal vi lytte til næringslivet og innbyggerne, for det er skatteinntektene fra dem vi lever av. Vi har derfor programfestet rådgivende folkeavstemming når de utredede alternativene foreligger. For næringslivet er vi i Sandnes sammen med de andre kommunene i Sør-Rogaland ett felles bo- og arbeidsmarked. Vi må ha en effektiv kommunestruktur som kan levere tjenester til både næringsliv og private. For meg er gode og fremkommelige veier og smarte kollektivløsninger helt avgjørende for et lønnsomt næringsliv.

5 Svart arbeid er helt uakseptabelt og undergravende for seriøse selskaper. Det er kriminelt. Jeg vil jobbe for å styrke kontrollmyndigheter som Arbeidstilsynet, skatteetaten og andre som følger dette opp på vegne av fellesskapet. Samtidig må vi jobbe med holdninger, slik at alle forstår at svart arbeid fører til økte priser for alle. Høyre jobber med en strategi mot svart arbeid, og her kan vi jobbe tett med partene i arbeidslivet. Til sist, mitt parti vil også levere på skatter og avgifter slik at det blir gunstig og greit å drive hvitt og transparent for små og store bedrifter. Dette kjenner jeg selv godt som næringsdrivende.

CHRISTIAN WEDLER
Frps ordfører kandidat i Stavanger

1 Frp er det eneste partiet som ikke leker med tanken på å redusere eller begrense aktiviteten innenfor oljenæringen. Vi var den tydeligste stemmen med å fortelle om de negative sysselsetningseffektene av KrF og V sitt veto mot konsekvensutredning av Lofoten og Vesterålen. Når nå vår region over hele fjøla opplever nedbemanning, er det Frps mantra at kommunen ikke må bidra til det en negativ spiral. Derfor stemmer Frp imot å utsette investeringer og vedlikehold. Vi må holde alle byggmesterne og tømrerne og rørleggerne i aktivitet med å bygge de skolene vi uansett trenger, de svømmehallene vi uansett skal ha og de barnehagene vi uansett må ha til våre unge. I formannskapet utsatte flertallspartiene flere investeringer som ville holdt mange hundre ansatte i bygg og anlegg i aktivitet.

2 Frp er opptatt av å ha generelle stimuleringsiltak og ikke at vi politisk skal velge ut enkelt næringer som vi har mest tro på. Vi tror på at markedskreftene er best til å velge rett hest når det kommer til utvikling av andre og nye næringer. Når det er sagt så skal Frp stimulere der vi har naturlige fortrinn. Selvsagt olje og oljeteknologi. Ut av oljeteknologi har vi da grunnlaget for et teknologimiljø og få andre byer i Norge kan matche. Teknologiutvikling blir derfor viktig. Her vil vi legge forholdene til rette.

3 Stavanger-regionen ligger godt til rette for større og mer stabil vekst ved hjelp av en del viktige infrastrukturprosjekter. Gjennom å skape grunnlaget for et betydelig større bo- og arbeidsmarked kan vi sikre økt mobilitet. Frp er det eneste partiet som har vært helt klare på at store infrastrukturinvesteringen må prioriteres. Frp vil prioritere Rogfast, ny E39 til Kristiansand med fire felt og 110 kilometer i timen og seks felt på motorveien mellom Stavanger og Sandnes.

4 Stavanger Frp er positiv til kommunesammenslåing. Gjennom kommunesammenslåing særlig mot nord, Randaberg, Finnøy, Rennesøy, og til og med Bokn etter Rogfast, kan store arealer i kommunene utvikles til viktig industriområder. Stavanger-regionen må ha en fortsatt stor mekanisk industri. Hadde Sandnes og kommunene sørover også villet slå seg sammen med oss, så hadde jeg ønsket å ha de med på laget. Men jeg forstår godt Sandnes som ikke har noe behov for å slå seg sammen med Stavanger for å få eiendomsskatt for innbyggerne og næringslivet.

5 Frp er et lov- og ordensparti. Nasjonalt har vi styrket politiet. Lokalt har vi arbeidet for å være streng mot useriøse aktører i forhold til leveranser av varer og tjenester til kommunen. Kommunen som innkjøper må bruke sin makt på å støtte de seriøse!

STANLEY WIRAK

Ordfører i Sandnes og Aps ordfører kandidat

1 Det vi kan gjøre lokalt, er å legge til rette for det som bransjen trenger av arealer for å kunne utvikle seg. For eksempel når nå Statoil ønsker å bygge nytt, vil vi være på tilbudssiden og legge godt til rette for det. Vi vil dessuten være en pådriver overfor vårt parti sentralt for å sikre at næringen får gode vilkår i den omstillingen som nå må komme.

2 Vi har fortrinn innen flere bransjer. Vi kan få knoppskyting fra oljevirksomheten. Vi har fortrinn innenfor alt som har med mat å gjøre. Vi har matfatet rett utenfor døra vår. Også i forhold til grønn omstilling, vindenergi og solenergi, har vi fortrinn. Jeg kan også nevne kunnskapsteknologi og velferdsteknologi, med selskaper som Lyse i spissen. Det er også viktig å spille på lag med Innovasjon Norge og legge til rette for risikokapital, samt satse for fullt på forskning. Det er et både og, ikke enten eller.

3 Jeg kunne selvfølgelig si Gandsfjord bro. Men der vet jeg at vi ikke kommer noen vei i denne omgang, selv om det burde vært et av de viktigste grepene. Men

makten i fylket og Stavanger har sagt nei. Da velger vi å satse for fullt på dobbeltspor, E39 til Kristiansand, samt direkte høyfjells- overgang fra Haukeli til Oslo. Da nevner jeg ikke Rogfast, siden det allerede er vedtatt.

4 Det er klart vi må lytte til næringslivet. Men vi må lytte til alle i regionen. 90 prosent i Sandnes sier nei til å slå seg sammen med Stavanger. Jeg har ikke sett gode argumenter fra Næringsforeningens medlemmer for hvorfor vi må slå sammen kommunene, bortsett fra egenverdien i å være stor. Men vi trenger ikke store kommuner, fylket skal være det talerøret. Det er ingen eksempler på at innbyggerne får bedre tjenester i en større kommune. Jeg skjønner heller ikke at næringslivet ikke ser egenverdien i konkurransen mellom kommunene.

5 Vi har allerede gjennomført en rekke tiltak mot svart arbeid i Sandnes kommune og har full kontroll på alle leddene nedover. Videre vil vi støtte opp om politiets arbeid og skatteetatens arbeid. Svart arbeid er å stjele fra fellesskapet.

ANE MARI BRAUT NESE

Ordfører i Klepp og Høyres ordfører kandidat

1 Klepp Høyre vil stå på for å sikre fremkommelighet på veiene og god kollektivdekning. Som kommune kan vi sørge for å fjerne hindringer som gjør det vanskelig for næringslivet. Da må vi lytte til deres behov. Både som ordfører og som nestleder i Rogaland Høyre benytter jeg alle anledninger til å framsnakke næringslivet overfor partiledelsen og regjeringen. Det er viktig å videreformidle behov fra næringslivet til de som kan gjøre noe med det. Jeg mener det er viktig at regjeringen og OED legger press på Statoil og andre operatørselskaper for å opprettholde aktivitetsnivået i Norge og vår region.

2 Jær-regionen er gode på spesialsøm innen metallbearbeiding og maskinering. God kvalitet, kreativitet og rask levering er gode egenskaper å ta med seg inn i nye næringer. Klepp Høyre vil jobbe for en god skole der færre elever

dropper ut før de er ferdige. Industrien trenger læringer, og lærlingene trenger jobb. Her kreves godt samarbeid.

3 De tre viktigste infrastrukturprosjektene som Klepp Høyre vil jobbe med er dobbeltspor helt til Egersund, omkjøringsveg rundt Orstad og firefelt på FV44 forbi Bryne. I tillegg til å bygge så mye gang- og sykkelvei for våre barn som vi klarer.

4 Næringslivet er også en gruppe som bør høres på i arbeidet med ny kommunestruktur, som alle andre grupper som bør høres. Jeg ser at man ønsker kommunesammenslåing for å sikre lik behandling av næringslivet i alle kommuner. På den andre siden er det jo her de ulike kommunene kan differensiere seg for å trekke næringslivet til seg. Infrastruktur er også nevnt som et argument for kommunesammenslåing. Nå har jo fylkeskommunen i samarbeid med kommunene klart å lage en plan for infrastrukturen gjennom Jæren Pakke 2, på tross av kommunegrensene. I det arbeidet var vi lite opptatt av kommunegrenser og mer opptatt av å få bygd vei. Klepp Høyre vil uansett sikre en ryddig prosess før konklusjon på fremtidig kommunestruktur. Folkeavstemning er en naturlig del av denne.

5 Klepp Høyre vil fortsatt forsikre seg om at Klepp kommune sørger for å ha oversikt over underleverandører, krever læringer i byggeprosjektene og gjør andre tiltak for å forebygge svart arbeid i kommunale prosjekter. Dette er et viktig arbeid. Aksepten for svart arbeid i befolkningen er stor. Det har blitt slik at vi som ønsker å bruke hvit arbeidskraft må forklare hvorfor vi velger å bruke så mye penger...

OLE UELAND

Ordfører i Sola og Høyres ordfører kandidat

1 Vi vil jobbe for gode nasjonale rammebetingelser for næringen, blant annet knyttet til lover og regler, skatt og tilgang til nye områder. Vi vil fortsette å utvikle gode næringsområder og infrastruktur, slik at regionen er konkurransedyktig. Og vi vil ha en aktiv regional næringspolitikk som kan

bidra positivt til utvikling av oljenæringen og andre næringer.

2 Regionen har fortrinn og dyktige miljøer på mange områder, som matproduksjon (både hav- og jordbruk), IT og smartteknologi, finans og fly/helikopter. Jeg tror også bioteknologi og algeproduksjon kan bli viktig i fremtiden. Vi vil være en jakommune som legger til rette for nye næringer, og ha en aktiv regional næringspolitikk som løfter disse opp og frem. Utvikling av god infrastruktur er viktig for alle typer næringer.

3 Nummer én, Transportkorridor Vest, firefeltsveien mellom Sømmevågen og Sundekrossen. Nummer to, Bussvei 2020 med forbindelse til Forus og flyplassen for et vesentlig bedre kollektivtilbud i regionen. Nummer tre, gang- og sykkelstier til Jærstrendene, som blant annet vil være bra for turisme og reiselivsnæringen.

LEIF ERIK EGAAS

Ordfører og Høyres ordførerkandidat i Eigersund

1 I Eigersund er vi i den heldige situasjon at vår hjørnesteinsbedrift Aker Solutions Eigersund har godt med arbeid. Bedriften har framsynte ledere som har vært flinke til å omstille bedriften og har satset på subsea. Allikevel skal vi ikke stikke hodet i sanden og tro at ting som er vondt går over, og at vi ikke kan bli rammet av nedgangstider. Vi skal derfor være gode til å framsnakke viktigheten av at operatørene velger norsk kvalitet, levert på rett tid til rett pris, framfor utenlandske leverandører som til tider har vist seg ikke å levere i henhold til bestilling.

2 Rogaland er matfylket i Norge. Vi leverer den beste maten, både fra den grønne og blå åkeren. Forholdene for en effektiv og lønnsom produksjon må tilrettelegges på beste måte for alle som produserer mat, det være seg bonde, oppdretter eller fisker.

3 Dobbeltspor på Jærbanen helt til Eigersund. E-39 som er hovedpulsåren

gjennom vårt fylke. Utbygging av gang- og sykkelstier for å stimulere til økt folkehelse og mindre bilbruk.

4 Ja, det bør lyttes til Næringsforeningens medlemmer. Ved en kommunesammenslåing kan en blant annet lage planer som er mer «omfangsrike», næringslivet kan på den måten se en helhet og får færre å forholde seg til.

5 Ved alle større utbygginger hvor offentlig anskaffelse er lagt til grunn, har Eigersund kommune i senere tid valgt å benytte seg av hovedentreprise eller delentrepriser. Disse entrepriseformer legger mer ansvar på kommunen, men er vesentlig mer oversiktlige og lettere å kontrollere enn ved valg av totalentrepriseformen. Ved hoved- eller delentrepriser skal det skriftlig fremgår hvilke underentreprenører som ønskes nytt. Også disse underentreprenører må innlevere nyere attest for innbetalt moms og skatt. Kommunen står også fritt til å «skyte ut» enhver underentreprenør som de tidligere har hatt dårlig erfaring med, men må da dekke mellomlegget mellom den entreprenør som tas ut og den som velges. I utbyggingsfasen skal alle som arbeider på byggeplassen registrere seg hver dag. Ut fra våre kontrollrutiner mener kommunen å ha god kontroll på hvem som er seriøse og mindre seriøse aktører i markedet. I tillegg vil jeg ta med at vi alle har et ansvar for å forsikre oss om at de vi kjøper varer og tjenester fra er seriøse og registrerte for det arbeidet de tilbyr utført. På den måten kan vi alle være med og svekke grunnlaget for at useriøse leverandører kan bygge opp et forretningsgrunnlag i Norge på falske premisser.

TOM TVEDT

Aps fylkesordførerkandidat

1 Olje og gass har vært, og er, viktig for Rogaland. Arbeiderpartiet vil føre en forutsigbar politikk. Vi vil medvirke til at regionens sterke kompetansemiljø

videreutvikles. Dette inkluderer tilrettelegging av utdanningsløp og styrking av forsknings- og utdanningsinstitusjonene i fylket. Ap vil videreutvikle og styrke Kårstø. Vi vil legge til rette for et grønt skifte der kunnskap og kompetanse fra olje- og gassnæringen kan brukes til å etablere prosjekter for å løse framtidens miljø- og klimautfordringer. Naturgass er en del av denne løsningen. Fylkeskommunen må ta rollen med å stille krav til videreutvikling av teknologi i egne anbud, tilrettelegge kompetente utdanningsløp og ved å være en fleksibel og løsningsorientert samarbeidspartner og reguleringsmyndighet i nye prosjekter.

2 Fylkeskommunens har som oppgaver å tilrettelegge for god infrastruktur, solide kompetansemiljøer og effektive offentlige tjenester. Vi har en viktig rolle med å samordne de næringspolitiske virkemidlene for å øke verdiskaping og vekst i fylket. Arbeiderpartiet vil avbyråkratisere og styrke samordningen av de regionale virkemidlene, til det beste for næringslivet. Vi er sterkt kritiske til regjeringens forslag om å legge ned Innovasjon Norges regionale styrer og frata fylkeskommunens eierskap. Samtidig er vi heldige som bor i landets kanskje mest innovative og omstillingsdyktige fylke. Arbeiderpartiet tror ikke det er politikeres oppgave å peke på enkelt næringer. Det klarer næringslivet utmerket godt selv. Klarer vi sikre best mulig rammebetingelser, klarer næringene å utnytte våre regionale fortrinn.

3 Det er naturligvis vanskelig å velge ut bare tre prosjekter. Likevel, Bussvei 2020 er kanskje den viktigste enkeltsaken. Vi er allerede på overtid med å få på plass et høyverdig kollektivtilbud på Nord-Jæren. I tillegg kommer betydningen av Transportkorridor Vest som Arbeiderpartiet har kjempet for lenge. Samtidig står vi ovenfor store prosjekter hva angår å knytte landsdelene sammen. Et viktig prosjekt vil være Øst-vest forbindelsen med bygging av Rogfast og utbedring av E134.

4 Arbeiderpartiet mener det er fornuftig med endringer i kommunestrukturen der det er enighet mellom kommunene. Arbeiderpartiet sitt grunnprinsipp er frivillighet. Regionen vår har vært og er fortsatt i stor utvikling. Vi må derfor vurdere hvilke kommunegrenser som er best egnet for å løse oppgaver i framtiden. Innbyggere, organisasjoner og næringsliv må involveres i denne prosessen. Arbeiderpartiet vil være en pådriver for å skape en vestlandsregion bestående av Hordaland, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Rogaland.

5 Arbeiderpartiet ønsker aktivt å bekjempe useriøse aktører i arbeidslivet og vil løfte arbeidet mot

arbeidskriminalitet. For oss er det viktig å stille krav om anstendige lønns- og arbeidsforhold ved offentlige anbud, og om begrensning av antall underleverandører. Vi vil kreve at bedrifter det inngås kontrakt med er godkjente lærebedrifter og har lærlinger som deltar i oppdraget i alle prosjekter. Fylkeskommunen har, som bestiller, en viktig lederrolle å ta i dette arbeidet. Vi ønsker også å sikre rett til kollektivt søksmål, og at fast ansettelse uten grunnlønn skal være ulovlig. Økt bruk av midlertidig ansettelser og søndagsåpent vil gi verre arbeidsvilkår.

TERJE HALLELAND

Fylkesvaraordfører og Frps fylkesordfører-kandidat

1 Både Fremskrittspartiet og jeg er opptatt av gode vilkår for bransjen. Det er viktig at både myndigheter og bransje legger opp til og tenker langsiktig, selv om en akkurat nå er inne i en turbulent fase. Vi vil tilrettelegge for fortsatt mange nye tiår med olje og gassproduksjon. Det innebærer tilgang til nye områder og tildeling av nye lisenser. En opprettholdelse og styrking av attraktive utdanninger for videre rekrutteringen til bransjen.

2 I Rogaland har det vært satset innen energi, mat, og maritime næringer. Vi arbeider for tilrettelegging for vekst innen alle disse områder gjennom tilgang til innovasjons- og kompetansenettverk. En viktig forutsetning for regional konkurranseevne er å sikre god og riktig kompetanse og rekruttering til arbeids- og næringslivet i regionen. Vi tar i bruk ny teknologi i et stort tempo. Vi ønsker å utvikle et virkemiddelapparat og virkemidler slik at disse er tilpasset nye næringer og forretningsmodeller. Vi ønsker også å se hele fylket under ett og bidra til at gode ideer og ressurser kobles på tvers av bransjer og geografi.

3 Etter tiår med undervurdering av betydning med god infrastruktur, har vi nå en regjering som ønsker å satse. Det er derfor all mulig grunn for å tro på god

fremdrift på prosjekter og en finansiering som også gir næringsliv og private muligheter å bruke prosjektene og dermed muligheter til å hente ut den maksimale samfunnsnyttens som disse prosjektene gjør. Vi er i en situasjon som gjør det nødvendig å satse på stamveiene våre, så de viktigste prosjektene er E39 mellom Kristiansand og Bergen, med Rogfast i spissen og E134 fra Haugesund til Drøbak. Her er det også viktig å ta med at disse strekningene innebærer påkoblinger til knutepunkt som flyplassene Sola og Helganes, Havner som Risavika og Husøy.

4 Jeg ser mange fordeler med en ny kommunestruktur. Dagens inndeling er 50 år gammel og utdatert på mange områder. Kortsiktige økonomiske kostnader og gevinster trekkes ofte frem i disse spørsmålene, men det mener jeg har mindre betydning. Det må være den store totale samfunnsgevinsten som må være førende. I vår region vil det ligge store gevinster i en samlet arealpolitikk, økt kompetanse og fagmiljøer, samlet regelverk og lik håndhevelse av samme regelverk.

5 Et problem som en ser er økende og som det må settes inn tiltak mot. En ser brudd på flere områder innenfor arbeidsbetingelser, HMS, trygdesvindler og skatteunndragelse. En styrking av arbeidstilsynet og økt samarbeid mellom tilsynsmyndigheter er påkrevd. Det må etableres en sterkere kontroll av tildelinger og gjennomføringer av offentlige kontrakter.

JANNE JOHNSEN

Fylkesordfører og Høyres fylkesordfører-kandidat

1 Olje- og gassindustrien har vært – og er fremdeles – veldig viktig for både Rogaland og Norge. Jeg vil bidra til at regionen fremdeles skal være en attraktiv plass for næringen. God dialog i saker som omhandler næringslivets behov for areal og utvikling, samt økt fokus på forskning

og innovasjon er eksempler på dette. Johan Sverdrup bringer nye muligheter for hele regionen, men det er også viktig at nye områder åpnes. Samtidig er det en forutsetning at hensyn til miljø og sikkerhet blir ivare tatt på en god måte.

2 Selv om Stavanger er kjent som «oljehovedstaden», har vi flere ben å stå på. Teknologi, mat, energi, maritim, bygg og anlegg samt kunnskap og innovasjon er alle viktige næringer. I tillegg tror jeg at mulighetene som finnes i "den blå åker" - havområdet, er sterkt undervurdert. Norge har sju ganger mer sjøareal enn landareal og potensialet her er enormt. For å utvikle Rogaland i årene fremover trenger vi de beste hodene og de beste hendene. Vår viktigste ressurs er derfor ungdommen. Jeg lover derfor å fortsette å snakke om lærlinger og de unges muligheter.

3 Å velge kun tre infrastrukturprosjekter er nesten en umulig oppgave. Jeg kommer til å holde trykk på å få gjennomført prosjektene vi har vært enige om i regionen. Disse har staten ansvar for, men vi holder trykket: Rogfast med oppstart 2016/17, E39 fra Kristiansand til Bergen og E134 raskeste vei mellom Vestlandet og Oslo. Eget ansvar: Oppstart av bypakke Nord-Jæren 2017 med blant annet Bussvei 2020, Transportkorridor Vest, sykkelstamvei og 4-felt på E39 fra Ålgård til Rogfast.

4 Som fylkespolitiker vil jeg ikke mene noe om hvem som bør slå seg sammen med hvem, og om de i det hele tatt skal slå seg sammen med noen. Samtidig står vi midt oppi en oppgavemelding, hvor jeg mener at alle aktuelle aktører bør få fronte sine synspunkt. Oppgavemeldingen vedtas i Stortinget 9. juni og da vedtas det at det fortsatt skal være et regionalt nivå. Hvilke oppgaver og hvilken region vi får gjenstår å se. Hva næringslivet mener hadde vært spennende å hatt med i fortsettelsen.

5 Arbeidskriminalitet er et økende problem for velferdssamfunnet og næringslivet. Det offentlige må lede an og ta utfordringene på alvor. Fylkeskommunen stiller krav i kontraktsbestemmelsene som ivaretar ansattes lønns- og arbeidsforhold hos både leverandør og underleverandør. Dokumentasjonsplikt skal gjelde for både leverandør og underleverandører. Fylkeskommunen utfører både egne kontroller, og har samarbeidet med arbeidstilsynet i gjennomføring av tilsyn. Det er likevel utfordrende å kontrollere at kravene blir etterlevd. Fylkeskommunen kan i større grad enn hva som blir gjort i dag, stille krav om lærlinger i bygg- og anleggstiden. Jeg har bedt om en egen sak på dette, som ser på hva Skien kommune har gjort – og hva vi kan gjøre for å bli bedre.

Vil ha byboliger i nærings

Administrerende direktør i Forus Næringspark, Stein Racin Grødem, ønsker å bygge framtidens byboliger inne i næringsområdet på Forus.

TEKST:
STALE FRAFJORD

På sikt ser han for seg flere tusen små, moderne leiligheter tilpasset pendlere, prosjektarbeidere, unge og studenter.

- Byboligene bør komme i tillegg til de boligene som allerede planlegges i randsonen av næringsområdet, mener Grødem.

Ideen om byboliger er hentet fra Danmark og Sverige, og er boligkomplekser som i første rekke er ment for pendlere og ansatte som jobber i perioder på Forus. Grødem har allerede vært i kontakt med administrasjonen i kommunene om tanken, og mener behovet for denne typen boliger er stort.

Men skal man få til det, må det foretas endringer i plan- og bygningsloven. I dag stilles de samme kravene til en bybolig som til en tradisjonell enebolig, kravene til lekeplasser og andre fasiliteter er de samme.

- Forus har en sentral beliggenhet i denne regionen, og har også mange muligheter. Det var noe av bakgrunnen for at vi igangsatte arbeidet med Forusvisjonen. Omleggingen fra produksjon og lager til kunnskapsbaserte

Stein Racin Grødem kan tilrettelegge for flere tusen nye boliger i randsonen av Forus.

bedrifter er allerede i gang, og vi vet at etterspørselen fra olje- og gassnæringen vil bli vesentlig mindre i fremtiden. Vi må være forberedt på dette og være klar for en omstilling, og er vi klar kan vi hente ut mye i en slik omstilling.

Det innebærer også helt nye tanker om boligbygging og behov. Fra før har flere politikere tatt til orde for bygging av familieboliger og leiligheter i randsonene. Grødem mener Forus i fremtiden også vil trenge boliger med andre funksjoner.

- Vi må også se på boliger inn i de sentrale næringsområdene på Forus. Det er ikke nødvendigvis der man skal ha familieboliger. En bolig i fremtiden er ikke nødvendigvis en bolig slik man definerte den på 1970-tallet, sier Grødem.

ULIKE FASER

Det er her begrepet byboliger kommer inn, boliger som kan brukes av mennesker i flere faser, og som kan være attraktive både for pendleren, prosjektarbeideren eller studenten.

- I Danmark har man jobbet med dette over flere år. Der begynner det nå å vokse fram en type boliger folk investerer i. Man kjøper den kanskje når man er ung og flytter ut når man etablerer seg med familie. Mange leier ut leiligheten, og når barna vokser opp og når de en dag har behov for leilighet i forbindelse med studier eller jobb, tar de over boligen.

Vi ser det behovet som har vært spesielt for pendlerboliger på Forus. Oljeserviceselskap har de senere år støvsuget markedet for leieboliger i nærheten av området. Nå er det mye ledig, fordi mange av pendlerne har forsvunnet. Men hadde man hatt denne type pendlerboliger på Forus, hadde det vært et stort pre for området. Når behovet ikke er der, hadde man hatt mulighet for å ta inn studenter. Avstanden til Ullandhaug er ikke lang.

området

Dette kan bli framtidens byboliger inne på dagens næringsområde på Forus. Disse konseptboligene er tegnet av Juul Frost arkitekter og oppføres nå i Malmö. (Tegning: Juul Frost)

FORUS

- Norges største næringsområde med rundt 3.000 bedrifter og rundt 40.000 ansatte – fordelt på 1,2 millioner kvadratmeter nærings-eiendom.
- Bedriftene med hovedkontor på Forus omsetter for rundt 1.000 milliarder kroner årlig, noe som tilsvarer rundt en femtedel av verdiskapingen i hele landet.
- Næringsforeningen har en egen ressursgruppe for Forus, som ledes av Svein Ivar Førland.
- Forus Næringspark er det offentlige eide utviklingsselskapet på Forus og har utvikling av næringstomter som hovedoppgave. Selskapet eies av Stavanger, Sandnes og Sola kommune.
- Forus-samarbeidet driver langsiktig omdømmebygging av området som regionalt, nasjonalt og internasjonalt verdiskapnings-senter. Samarbeidet består av FORTIN AS, Forus Parkering AS, 2020park, Høgevoll, NCC Property Development, Base Property, Kanalsletta Utvikling, Seabrokers, Tjelta Eiendom, Tvedtsenteret, Norwegian Property, Forus Næringspark, IKM Eiendom, Trallfa Eiendom og Brødrene Kverneland Eiendom.
- Forus-visjonen ble lansert i 2013 av Forus Næringspark, som i samarbeid med arkitektfirmaet Juul/Frost Arkitekter, viste mulighetene for framtidig utvikling av Forus, som blant annet pekte på en utvikling mot mer byliv, grønne lunger og 10-minuttersbyen med boliger som en del av utviklingen av næringsområdet.
- Stavanger, Sandnes og Sola kommune er i ferd med å lage en felles interkommunal kommunedelplan for Forus. Dette arbeidet er nå i oppstartsfasen og tar sikte på å ferdigstilles i 2018.
- Greater Stavanger er i ferd med å kartlegge regionens behov og kapasitet for næringsarealer, gjennom arbeidet med å oppdatere en regional næringsarealstrategi. Dette arbeidet gjøres på vegne av kommunene i regionen, og et forslag skal behandles i styret for Greater Stavanger før sommeren.

Stein Racin Grødem ser på sikt for seg flere tusen slike mindre boenheter i næringsområdet på Forus. (Tegning: Juul Frost)

- Men vil ikke bygging av denne type boliger få konsekvenser for næringsområdet og næringsvirksomhet?

- Jeg mener det er en type boliger som lett kan blandes med kontor, handel og andre funksjoner.

ANNET BEHOV

Arbeidet med å få inn langt flere kunnskapsbedrifter på Forus endrer også behovet for annen type tjenester og virksomhet på Forus. Mange bedrifter har allerede lagt mange slike funksjoner inne i sine bygg. Det kan dreie seg om treningsfasiliteter, vaskeri-tjenester, restauranter og annet.

- Kunnskapsmedarbeideren er litt annerledes enn produksjonsarbeideren. Arbeidstiden er mer fleksibel og arbeidet foregår også i større grad utenfor kontorarbeidsplassen. Møter kan finne sted på en kafe eller en restaurant. Dette vil også stille andre krav til område, ved at vi må få inn bykvaliteter på Forus. I dag ha vi et par

steder som tilbyr servering, på et område som er fire ganger større enn Stavanger sentrum.

- Hva mener du man bør ha mer av og eventuelt mindre av på Forus?

- For å nå visjonen om 10-minuttersbyen, må vi ha mer boliger og servicetilbud for å betjene boligene og næringsvirksomhetene på Forus. Eksisterende grønne strukturer må forsterkes og det må etableres nye grønne og blå strukturer som kobles opp mot eksisterende regionale strukturer. Bussway 2020 og Bypakke Nord-Jæren vil sørge for et godt og fremtidsrettet kollektivtilbud, men det mangler ennå en Forus stasjon som vil åpne opp for høy utnyttelse på Forus øst og gi hele området en god kobling til dobbeltsporet og resten av regionen. Samtidig må kunnskapsbedriftene på Forus kobles tettere opp mot kunnskapsmiljøet på Universitetet og det nye sykehuset må bygges på Ullandhaug og styrke kunnskapsaksen Forus – Ullandhaug.

- Forus må tenke nytt og globalt

Den politiske debatten om Forus bør konsentrere seg om områdets styrke i et globalt perspektiv, mener direktør for Øresundinstituttet, Johan Wessman.

TEKST:
STÅLE FRAFJORD

Ved to anledninger i vår har Wessman blitt invitert til Stavanger-regionen for å snakke om Øresundsregionen. Området er Skandinavias største samarbeidsregion, med over 3,5 millioner innbyggere. Samarbeidet mellom næringsliv og myndigheter skjøt fart på tvers av både kommuner og landegrenser da Øresundbroen mellom Danmark og Sverige sto ferdig i 2000.

Regionen har 15 universitet, Skandinavias største IT-klynge og eldste forskningspark. De aller fleste av verdens største selskap har etablert sin nordiske organisasjon her.

Ved hjelp av analyser, fakta, konferanser og produksjon av medieinnhold bidrar Øresundinstituttet til økt kjennskap og utvikling av regionen, både nasjonalt og internasjonalt, og har i stor grad bidratt til å gjøre regionen kjent internasjonalt.

Johan Wessman ble invitert til Forus-møtet 2015 for å snakke om hvordan man bygger en sterk kompetanseklunge. Han har mange tanker om hva som kan og bør gjøres for å utvikle Forus-området for fremtiden.

- Strukturen på Forus opplever jeg som litt gammeldags, men noe jeg kjenner igjen fra Ideon Science Park i Lund. Det er et område som er tilpasset biltrafikk, men som savner kafeer og liknende møteplasser. De framtidige selskapene må jobbe mye mer utadrettet og kan ikke være så lukket.

TAR MYE ENERGI

- Hva bør man ha mer av og hva bør man ha mindre av på Forus?

- Mitt inntrykk er at alle diskusjoner rundt infrastruktur og trafikale utfordringer tar mye av energien i den lokale debatten. Man må akseptere at biltrafikken vil bli redusert i tråd med nasjonale politiske beslutninger og gjøre offentlig transport til noe naturlig. Løft blikket og se på trender som råder internasjonalt for å skape kreative landsbyer og arbeidsplasser som

- Ikke fokuser på små, lokale problem, men tenk nytt, moderne og globalt for framtidens Forus, mener Johan Wessman.

både tiltrekker unge arbeidsstyrker og internasjonale selskaper. Tegn et kart over hva næringslivet i Forus står for, og skap ut i fra det moderne, kreative byrom som understreker virksomhetene. Hvis man har mot til å omskape Forus til et område der miljøet og kreativ design er i forkant, vil det være lettere å markedsføre Forus globalt.

- Hvordan kan man styrke varemerket Forus ut over Norges grenser?

- Jeg tror du må begynne internt på Forus. Undersøke hva selskapene på Forus står for og skape bevissthet om hva slags næringspark Forus er. I neste trinn må du formidle det til et internasjonalt publikum. Man må være mer opptatt av hvilke sterke bransjer man har, mer enn antallet på arbeidsplasser. Man må ha nettsider på engelsk, informasjon og et billedarkiv om foretakene i området. Ikke skap en kopi av et nytt Silicon Valley. Bygg en egen identitet over den framgangsrike industrien som skapes rundt oljevirkomheten.

LOKALE PROBLEM

- Hva savnet du hos de politikerne som

snakket om sine visjoner for området på Forusmøtet?

- Jeg synes diskusjonen i for høy grad var preget av relativt små regionale problemer. Den politiske debatten bør heller være om områdets styrke i et globalt perspektiv. De lokale og regionale problemene bør bli satt på en liste over gjøremål hvor man bare blir enig om at det skal løses.

- Du sa at man bør planlegge og bygge ut Forus for kreative 20-åringer og ikke for 50-åringer. Hva legger du i det?

- Som andre kommentatorer nevnte på møtet, synes det å være et økende gap mellom de faktorene som tiltrekker seg nye, unge talent og hva som er attraktivt for den etablerte arbeidsstokken. Mer enn noen gang er det viktig å tilpasse planer og utvikling til den unge kreative generasjonen. På grunn av den raske teknologiske utviklingen blir disse stadig viktigere for virksomhetene. En positiv bivirkning er at imaget som da skapes av Forus blir mer moderne og attraktivt, noe som vil styrke det internasjonale bildet av området.

Siri Kalvig og fornybarindustrien i Stavanger-regionen er bokstavelig talt i vinden. Dette får deltakerne på Pulpit 2015 høre mer om den 23. september i konserthuset.

Klokketro på fornybar vekst

Siri Kalvig bobler over av forventninger om vekst i fornybarnæringen, og er «superpositiv» til Statoils nye konsernsjef Eldar Sætre. Hun gleder seg til å formidle optimismen på Pulpit 2015.

TEKST:
FRODE BERGE
FOTO: KIM LALAND, BITMAP

Pulpit 2015 braker løs onsdag 23. september. Rosenkilden møter Siri Kalvig på konferansens faste åsted: Stavanger konserthus. Vi møter en Siri Kalvig i knallform. I en by tydelig preget av lavere oljetrykk med dertil hørende nedbemanning og usikkerhet, opplever hun at hennes eget hjertebarn, fornybarnæringen, er i kraftig utvikling.

Mange forbinder nok fortsatt Siri Kalvig først og fremst med meteorologi og værmeldinger på TV2. De siste årene har hun imidlertid tatt en stadig mer framtrædende rolle som samfunnsdebattant med miljø og klima som spesialfelt. De fleste husker sikkert det verbale sammenstøtet med instituttlederen og klimaskeptikeren Hans Borge ved UiS. Debatten slo gnister og handlet om de grunnleggende spørsmålene om hvorvidt klimaendringene er menneskeskapte, og om de i det hele tatt er et problem.

LIKER DEBATT

- Jeg har alltid vært samfunnsengasjert, og klimautfordringen er den saken som ligger hjertet mitt aller nærmest. Klimautfordringen er massiv, men skaper samtidig et spennende innovasjonsbehov. Da jeg startet arbeidet med en doktoravhandling om offshore vindkraft så var dette tuftet på et ønske om å bidra med konkrete løsninger, og en ambisjon om å delta i debatten.

Doktorgradsavhandlingen hun snakker om ble gjennomført ved Universitet i Stavanger og ferdigstilt i fjor høst.

SIRI KALVIG

- » Navn: Siri Margrethe Kalvig
- » Alder: 44 år.
- » Bosted: Stavanger.
- » Sivilstatus: Gift, tre døtre på 3, 12 og 16 år.
- » Aktuell: Engasjert debattant i klimaspørsmål, investor i fornybar energi og foredragsholder på Pulpit 2015.

- Temaet var altså offshore vind. Enkelt og overfladisk forklart så gjennomførte jeg analyser av den gjensidige påvirkningen mellom vind og bølger, og hvilke konsekvenser dette forholdet har for produksjonen av strøm og slitasje på vindturbinene. En slik avhandling blir nødvendigvis veldig teknisk, men jeg håper at den kan være et bidrag i arbeidet med å øke produksjonen av fornybar energi offshore.

Og her har vi virkelig nærkontakt med Siri Kalvig sitt hjertebarn: Økt produksjon av fornybar energi gjennom teknologiutvikling, omstilling og innovasjon.

OLJEMARINERT SOVEPUTE

- Det er ingen tvil om at fornybarindustrien har vært hemmet både av den sterke oljenæringen og av dårlige rammevilkår. Oljenæringen her hjemme er imponerende, og har gjennomgått en fantastisk utvikling i snart 50 år. Det er veldig trist at mange i næringen, særlig her i Stavanger-regionen, nå mister jobbene sine. Samtidig kan dette bidra til å snu hjerneflukten som har lenge

Siri Kalvig har nylig skrevet en doktoravhandling om offshore vindkraft. Nå investerer hun selv i vindkraftindustrien og har stor tro på utviklingen i næringen.

har vært et problem for fornybarnæringen, og resultere i bedre tilgang på dyktige ingeniører og andre fagfolk. Oljå vil fortsette å være den viktigste næringen vår en stund framover, men den har også utviklet seg til å bli en sovepute. Vi må omstille oss, og framtiden vil bli gradvis mer elektrisk og fornybar.

- Da vil det også hjelpe at rammevilkårene for fornybarnæringen er i bedring?

- Absolutt. Nå kommer vi omsider i en situasjon der viktige rammevilkår som avskrivningssatser blir like gunstige som i Sverige som vi inngår i et felles grønt sertifikatmarked med. Det er i det hele tatt mange grunner til å være optimistisk på vegne av fornybarnæringen om dagen. Tesla utvikler ny batteriteknologi som gjør at vi kan lagre langt større mengder strøm enn i dag. Dette vil både gjøre elbilene enda mer konkurransedyktige, og åpne nye muligheter for mer klimavennlig energibruk i hus og hjem. Også innen solcelleteknologi opplever vi en rivende utvikling.

- Du er medlem av bedriftsforsamlingen i Statoil og nå virker du oppløftet av de nye kostene i ledelsen?

- Det som skjer i Statoil nå er kjempe-spennende. Eldar Sætre mener åpenbart alvor når han snakker om behovet for å løfte selskapets fornybarsatsing, og at Statoil må utnytte de voksende kommersielle mulighetene knyttet til produksjon og distribusjon av fornybar energi. Når fornybar energi nå for første gang skilles ut som et eget forretningsområde i selskapet, så ser vi at ord følges opp av handling. Samtidig vil selskapet velge Øystein Løseth til ny styreleder. Bakgrunnen hans som konsernsjef i Vattenfall forsterker inntrykket av et Statoil som vil satse mer på fornybar energi. Jeg er superpositiv til Eldar Sætre, og har stor forventninger til Statoil sitt videre engasjement på dette området!

INVESTERER SELV

Etter at Kalvig fullførte doktorgraden, går mye av arbeidsdagene med til å utøve partnerrollen i StormGeo AS. I tillegg har hun selv begynt å investere i fornybarindustrien, og er nå medier i lokale selskaper som Norsk Vind Energi og Gwind.

- Når det gjelder Norsk Vind Energi så er jeg veldig imponert over hva ledelsen

i selskapet har utrettet gjennom utrettelig innsats, ofte motstrøms, i snart 20 år. Nå driver de landets største vindpark på Høg-Jæren, et prosjekt som har blitt en suksess. Når suksessen kommer selger de seg ikke ut, men fortsetter å investere på grunnlag av nye, lovende konsesjoner. Slike prosjekter synes jeg det er spennende å være med på. Det samme gjelder Gwind, et selskap etablert av professor Arnfinn Nergård ved UiS. Han utvikler små, kompakte vindmøller som opererer i tilknytning til oppdrettsanlegg, og som erstatter dieselaggregater. På sikt er ambisjonen å lage store, flytende og vertikale offshore vindturbiner. Det skal bli interessant å være med på den videre reisen til begge disse selskapene.

I løpet av samtalen returnerer Siri Kalvig flere ganger til det som stadig tydeligere framstår som hovedpoenget hennes: Det er synd at mange nå mister jobbene sine i oljeindustrien. Samtidig åpner det seg nye muligheter i fornybarnæringen. Nøkkelordene er og blir: Omstilling, nyskaping og innovasjon.

- Når vi går gjennom den typen omstillingsprosesser som vi nå er inne i, er jeg veldig glad for å bo i Norge. Her har vi velferdssystemer som består av solide økonomiske sikkerhetsnett, slik at bedriftene kan omstille, og i perioder nedbemanne, uten at de sosiale konsekvensene for dem som blir berørt, blir så brutale som sørover i Europa. Vi har på mange måter et «Flexicurity-system» der en offentlig finansiert «social security» gir næringslivet «flexibility» til å omstille. Resultatet blir altså en «Flexicurity-modell» som er veldig god, særlig i krevende omstillingsperioder.

TRIVES I STAVANGER

Siri Kalvig er for øvrig godt kjent sørover i Europa. Sammen med ektemannen Kjell-Erik Østdahl, som da jobbet i den fransk-amerikanske oljeservicegiganten Schlumberger og de tre barna, bodde hun nylig flere år i Paris. For to år siden tok imidlertid hjemlengselen overhånd, og familien flyttet tilbake til Stavanger.

- Mye fint kan sies om Paris, men jeg vil heller besøke byen enn å bo i den. Jeg innså egentlig ikke hvor mye jeg savnet Norge og den fantastiske naturen vår før vi kom tilbake. Vi trives veldig godt i Stavanger, og har ingen planer om å flytte på oss igjen.

Det kan være mange gode grunner til å bli værende i Stavanger og Rogaland. Én av dem er at vi for alvor er i ferd med å utvikle en posisjon som landets ledende fornybarregion. Vi er på norgestoppen i tildelte vindkraftkonsesjoner, har store vannkraftressurser, innovative teknologimiljøer og en sterk gründerånd.

- Verden skriker etter ren energi, og vi har verdens beste vind både på land og til havs. Vi har mistet nok tid allerede. Nå er vinduene i ferd med å åpne seg, og vi må gripe mulighetene. Pulpit handler om omstilling, og jeg gleder meg til å snakke om forretningsmulighetene innen fornybar energi i konserthuset 23. september, avslutter en superoptimistisk Siri Kalvig.

FORENKLET “BYGGESAK”

Våre kunder reiser på messer med vårt effektive Airframesystem. Gjenbruk sparer kostnader og miljø. Veggene monteres enkelt – uten verktøy. Vi skreddersyr konstruksjon, design og dekor etter kundens behov.

BITMAP
MULTIVISUAL

Kvitsøygata 15 | 4014 Stavanger | Tlf. 51 84 92 30 | post@bitmap.no | www.bitmap.no

”

Vi har gjennom mange runder fått utviklet en fløyte med hjelp av 3D-printing, slik at vi nå har en prototype som fungerer. Barnet blåser i fløyten, lyden tas opp på min iPhone og analyseres der og da av en app vi har laget.

Damoun Nassehi

Med fløyte og app mot astma

Damoun Nassehi er allmennmedisiner i Egersund. Sammen med kompetente kamerater har han gjennom firmaet digiDoc Technologies utviklet en gøy fløyte som skal få astmatiske barn til å teste seg med et smil - via en app som avslører dagens tilstand.

TEKST / FOTO:
JOHAN AAKRE

Har du et astmatisk barn, er det fort gjort å hoppe over sjekking av tilstanden en travel morgen. Kanskje har det gått helt greit en tid, og man merker ikke noe spesielt. Likevel kan tilstanden være alvorlig, og det finnes eksempler på dødsfall også her i regionen.

Siden konvensjonelt testutstyr ikke er særlig lystbetont å bruke, tenkte Nassehi og hans medhjelpere ut at det kanskje kunne være lurt å bruke noe som en barneleke? Et morsomt morgenrituale?

- Vi har gjennom mange runder fått utviklet en fløyte med hjelp av 3D-printing, slik at vi nå har en prototype som fungerer. Barnet blåser i fløyten, lyden tas opp på min iPhone og analyseres der og da av en app vi har laget. Blir det et bekymringsfullt utslag, kan prøven sendes videre med et tastetrykk til smarte servere i Danmark og Norge. Der sammenlignes den med brukerens historikk og data om vær, pollen, luftforurensning, influensaepidemier med mer, slik at brukeren, foreldre og egen lege eller spesialisthelsetjenesten kan få tilbakemelding om resultater - gjerne med råd om tiltak. Påminnelser om korrekt bruk av medisin og vaksinasjoner kan

man også få, forteller Nassehi, som selv har en doktorgrad i nevrokirurgi. Nassehi er oppvokst i København med iransk familiebakgrunn.

SOLID MILJØ

- Her i Egersund er det et solid miljø for maritim elektronikk, noe som gir spennende muligheter for å utvikle det som trengs for spennende apper og utstyr. Med så mye flinke folk, kan det godt være at de har svar på spørsmål som ennå ikke er formulert. Innen helse- og velferdsteknologi kan dette elektroniske miljøet vise seg å gi muligheter, tror Damoun.

Han forteller at firmaet digiDoc Technologies ble startet i 2013, og at de vil gå i gang med produksjon av astmafløyten så snart de har 1.000 påmeldte. Fløyten markedsføres under navnet «Astma Whistle» og finnes på internettet for dem som vil ha mer opplysninger. Bedriftens mål er å gjøre helse mer mobilt og tilgjengelig ved å koble nyskapende folk som finner enkle løsninger innen helse, medisin og teknologi.

PULS OG OKSYGEN PÅ IPHONE

Firmaet er allerede ute med en app, Pulse Oximeter, som er verdens første for å måle kombinasjonen hjerterytme og oksygenopptak.

- Pulse Oximeter er noe som etterspørres av folk som trener eller bare liker å

DIGIDOC TECHNOLOGIES

- » Etablert: 2013
- » Eiere: Jakob Nygren Østergård, Kasper Graulund-Jensen, Damoun Nassehi, Sveinung Tollefsen og Ipark
- » Forretningsområde: Informasjonsteknologi
- » Daglig leder: Damoun Nassehi

følge med på helsetilstanden. Du setter pekefingeren mot blitzen og kameraet til iPhone, trykker på appen og får opp data som registreres og lagres slik at du får en grafisk fremstilling av tilstand og fremgang. Det hele er integrert med Apples HealthKit, forteller han.

- Vi har også utviklet et program kalt Weilo, der telefonen hjelper deg å passe på vekten og BMI. Denne livsstilsappen er også tilpasset Apples system, og kan dermed kombineres med mange andre muligheter på området. Dessuten har vi utvidet teamet slik at vi nå også har kunnskaper innen Internet of Things (IoT), og planlegger noen meget interessante produkter etter astmafløyten. Jeg kan imidlertid ikke gå i detaljer om disse ennå, sier han.

STOR INTERESSE

Damoun Nassehi og digiDoc Technologies

Fjellklatrerveteranen Tore Sunde Rasmussen bruker Pulse Oximeter-appen for å sjekke puls og oksygenopptak med iPhone.

har møtt stor interesse internasjonalt - og konkret hjelp og støtte fra Innovasjon Norge og Ipark i Stavanger og Dalane. Det begynner å vokse fram et miljø for helserelatert informasjonsteknologi i Rogaland med Lyse i spissen.

- I en slik sammenheng er det ikke dumt å få utnyttet de ressursene som ligger her i Egersund der det er en rekke bedrifter med elektronisk kompetanse i verdensklasse. Disse har igjen kontakter til spennende miljø andre steder, gjerne opparbeidet med tillit over lang tid. Muligheten for å få til en sterkere elektronisk klynge der helse teknologi inngår, er i alle fall til stede.

NYTT MEDLEM I NÆRINGSFORENINGEN

digiDoc Technologies meldte seg inn i Næringsforeningen i forbindelse med at Nassehi var gjest på et såkalt talkshowmøte. På et tidligere møte opplevde han en demonstrasjon av Norsk Telemedisins, Lyse og Westcontrols prisvinnende løsning «Video For All». Og i salen satt flere ledere innen maritim elektronikk. Et nettverk? Kan det bli noe ut av det?

Damoun Nassehi og digiDoc Technologies har møtt stor interesse internasjonalt - og konkret hjelp og støtte fra Innovasjon Norge og Ipark i Stavanger og Dalane.

PLAKAT • BROSJYRE • PRODUKTARK • BANNER • DM • SALGSMAPPE •

• MAGASIN • KATALOG • FOLDER • BANNER •

HVOR SYNLIG ER DU?

• GRAFISK DESIGN • FLYER

ROLL UP • VISITTKORT •

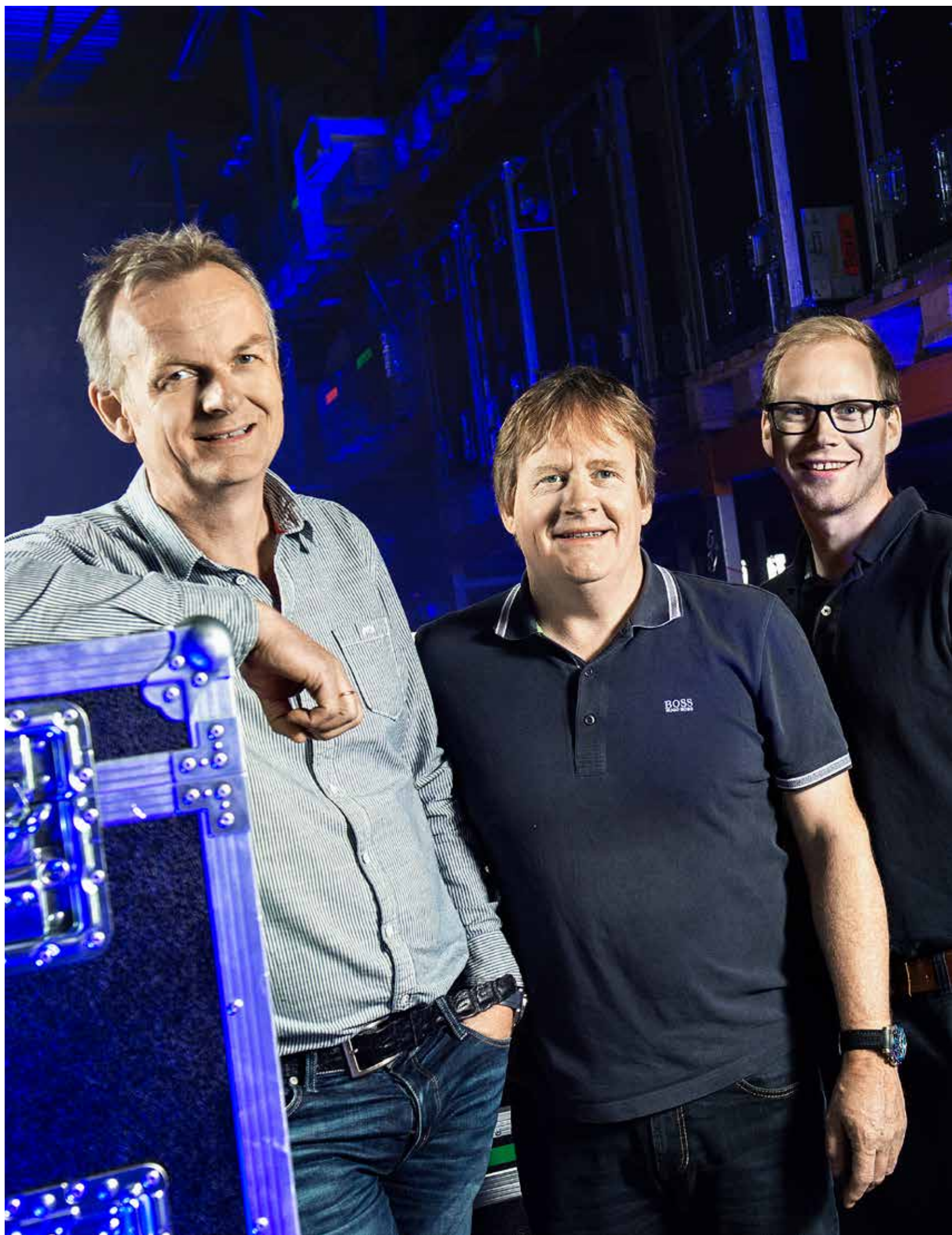
ROLL UP • VISITTKORT • GRAFISK DESIGN • FLYER

Gunnarshaug
Trykkeri
trykk - design - media

ADR Auglendsdalen 81, 4017 Stavanger **TLF** 51 82 62 00 **E-POST** info@gunnarshaug.no

www.gunnarshaug.no

Ser lyst på framtiden

Hove Lysdesign AS ble etablert i 1983. Siden den gang har publikum utallige ganger erfart hvordan riktig lys fullstendig endrer opplevelsen av det vi ser.

TEKST:
TRUDE REFVEM HEMBRE
FOTO: KIM LALAND/BITMAP

Hva er visjonen, verdiene, målet og drømmene...?
-Vi skal levere kreative løsninger av høyeste kvalitet. Visjonen bygger på våre kjerneverdier: Kreativitet, kvalitet og engasjement! Dette ambisiøse målet oppnår vi gjennom alltid å utnytte vår kompetanse til det ytterste og betjene et voksende marked, sier Sveinung Hove. Han er gründeren og daglig leder og stolt over å ha etablert en solid arbeidsplass som ligger i forkant innen sin bransje.

LYSET FORMER OPPLEVELSEN AV DET DU SER

Hove Lysdesign er et av landets ledende selskap innen utleie, prosjektering, salg og installasjon av lys- og sceneutstyr. Siden starten har bedriften levert mange av de største produksjonene i regionen. Rosenkilden nøyer seg med å nevne noen få høydepunkter: Installasjon av lysanlegg og sceneutstyr til Stavangers nye Konserthus, MaiJazz siden oppstarten, ØNS (konserter og messestands) i over 20 år, Stavanger 2008, Den norske Expo 2010-paviljongen i Shanghai, Statoils årlige konsert «gave til byen», Ekte Klang (Rosenberg Verft). Utallige konserter, events, teater/revyproduksjoner, TV produksjoner samt konsertturneer i inn og utland kommer i tillegg.

- Hvordan har utviklingen hos dere og i bransjen vært?

- Bruk av lyssetting har blitt stadig viktigere de siste 30 årene, uansett type arrangement. Tidligere var det analoge

HOVE LYSDSIGN AS

- » Etablert: 1983
- » Eiere: Sveinung Hove, Runestad
- » Investering og ansatte
- » Forretningsområde: Utleie, prosjektering, salg og installasjon av lys- og sceneutstyr
- » Daglig leder: Sveinung Hove
- » Ansatte: 10
- » Omsetning: 25,5 Mill. NOK (2014)
- » Internett: www.hove-lysdesign.no, facebook.com/hovelysdesign

manuelle systemer og nå er nesten alt data-styrt. Utviklingen har vært enorm, både når det gjelder behovet for lys, utvikling av utstyret og de kreative mulighetene som våre designere har å rutte med. Vi har vært heldige å få være med på denne utviklingen, og vi forsøker alltid å være i forkant. Vår brede og lange erfaring kommer kundene til gode, uansett type arrangement kunden planlegger. I tillegg er vi flittig brukt som rådgivere når teaterscener, kulturhus, utstillinger og konserter av alle slag ønsker prosjekteringstjenester eller designtjenester, forteller Hove.

Hove Lysdesign er fast leverandør til mange av de store scenene i regionen som Stavanger Forum, Stavanger Konserthus, Rogaland Teater, Stavangeren og Sandnes Kulturhus.

INGEN RØDE TALL

Hove kan med tilfredshet se tilbake på positive årsresultat gjennom firmaets eksistens fra starten i 1983, via etablering av AS i 1997, og fram til dags dato. Gründeren startet på gutterommet og synes det er kjekt å ha vært med på å bygge opp en solid arbeidsplass i regionen. Heller ikke

De største opplevelsene har som regel mer enn én side. - Vi ønsker å skape den stemningen og opplevelsen du som kunde drømmer om, sier Sveinung Hove (t.v.), Bjørn Eie i West Audio og Jens Lovaas i AV System.

framtiden ser mørk ut. Han sier han er spent på utviklingen og om pessimismen i oljebransjen som gjenspeiles i media vil gi utslag fremover.

- Første kvartal i år viser en omsetningsøkning i forhold til samme periode i fjor og vi har bra aktivitet framover, selv om omsetning på installasjon er noe lavere enn i fjor. Vi har flere bein å stå på og har en blanding av offentlig og private kunder både innen kultur og næringsliv – noe som gir en god balanse. I fjor registrerte vi en 50% økning i omsetning i forhold til året før, og det ikke bare grunnet ONS.

De er ti ansatte, og har i tillegg knyttet til seg en rekke dyktige frilansere.

Hove stiller et retorisk spørsmål med rette: Hvorfor hente inn kompetanse fra Østlandet eller utlandet når vi kan levere like god kvalitet til konkurransedyktige priser her?

NORGES STØRSTE MOBILE SCENE

Hove Lysdesign investerer, sammen med

sine samarbeidspartnere, store ressurser på ny teknologi, og jobber daglig med å utnytte de spennende mulighetene den teknologiske utviklingen gir. Hvis kunden ønsker det, prosjekterer de hele produksjonen i 3D på forhånd. Med lager på 2000 m2 som rommer det som trengs av lys, lyd, AV og sceneutstyr til ulike produksjoner, kan de tilby komplette leveranser.

-I fjor investerte vi i ny scene på 180 m2 samt sidescener som kan bygges slik kunden vil. Scenen veier 25 tonn, men man kan heise 15 tonn i taket. Den er bygget på en semi-henger og kan rigges på kun fire timer. I forhold til tilsvarende scener med stillas som krever dagvis med rigging er dette et klart konkurransedyktig alternativ, sier Hove.

I SAMSPILLET MELLOM LYD OG LYS OPPSTÅR MAGIEN

Totalproduksjonen er viktig. I dag deler Hove Lysdesign lokaler med West Audio som også ble startet samtidig med Hove. De

har inngått et tett og godt samarbeid og også etablert et felles datterselskap AV System. Nå får du alt på ett sted.

Med et slikt godt fundament er det nettopp å hente ut synergier som han tror de kan bli bedre på.

-Vi har svært lang erfaring. Men vi drives fremdeles av en brennende entusiasme og en genuin interesse for våre fag. Dette fører oss videre. Vi utfyller og kompletterer hverandre. Og noen ganger jobber vi hver for oss. Felles administrasjon og lokaler sentralt i Stavanger sikrer oss strømlinjeformet logistikk, prosjektledelse og gjennomføring.

Men det er først og fremst entusiasmen som driver dem framover:

- Det er fremdeles spenningen i det øyeblikket vi presenterer noe for et nytt publikum som gir oss et kick, enten det er i konsertsammenheng eller en kunde som får se sitt nye auditorium for første gang, avslutter Sveinung Hove.

-Vi har ambisiøse mål. Ingen oppdrag er for små og ingen for store; vi kan bidra til knirkefri gjennomføring av alt fra et enkelt skoleteater til store stadion-konserten, sier Sveinung Hove i Hove Lysdesign.

"Ekte Klang" på Rosenberg Verft med SSO og Hank von Helvete i samarbeid med Kulturkompaniet.

Lyssetting av den norske Expo 2010-paviljongen i Shanghai.

Norges største mobile scene. Her benyttet til ONS-konserten 2014 med Ylvis på Torget.

Eksempel på visualisering i 3D. I dette tilfellet konsert med Morten Abel og SSO i Konserthuset.

TV2 sykkel

Nøktern optimisme i verdens oljeby

- Stemningen på årets OTC i Houston var nøktern, men optimistisk, sier Inger Tone Ødegård, strategisjef i Næringsforeningen og fast kvinne på Næringsforeningens Houston-kontor, som fikk mange gjester fra Stavanger-regionen på besøk den første uken i mai.

TEKST:
EGIL HOLLUND

Stavanger-regionen er nemlig ikke den eneste som har fått merke nedgangen i oljeprisen på kroppen. Alle de store oljebyene opplever lavere inntjening, prispress og nedbemanning. Likevel, 95.000 deltakere på Offshore Technology Conference (OTC) er slett ikke verst.

- Den store diskusjonen var om oljepriskurven framover vil ha form som en V, en U eller i verste fall en L med varig lavere priser. Likevel, det var ingen dystre stemning. Selskapene har tro på framtiden. De har opplevd korreksjoner og nedgangstider tidligere, sier Ødegård, som satte stor pris på å få besøk fra Stavanger-delegasjonen under årets messe.

GODT FORNØYDE

For til tross for nedgangstidene i bransjen, var Stavanger sterkt representert på verdens største møteplass for olje- og gassindustrien.

Inger Tone Ødegård er en veteran i Houston og på OTC. Hun har merket seg at bedriftene fra Stavanger-regionen er blitt betydelig mer internasjonale og proffe i møte med potensielle kunder. Her sammen med Hege Kvernland på NOV-standen.

Stavanger-delegasjonen, som organiseres av Greater Stavanger og ledes av ordfører Christine Sagen Helgø, hadde i år rundt 250 deltakere. Størstedelen av deltakerne er fra bedriftene i Stavanger-regionen, men også politikere og representanter fra andre deler av landet var med i delegasjonen. Kristin Reitan Husebø, ny administrerende direktør i Greater Stavanger, tror den situasjonen som bransjen er i, og den situasjonen Stavanger-regionen og Rogaland er i, gjør at OTC som arena er viktigere enn noen gang.

- OTC er viktig i forhold til å knytte nye kontakter og relasjoner og gjennom dem skape nye muligheter. Basert på de tilbakemeldingene vi har fått så langt, er de aller fleste også fornøyde og sier at de har fått oppfylt sine viktigste målsettinger med å delta, sier Husebø, som selv deltok for første gang.

- For meg var det derfor en veldig lærerik og god tur. Jeg fikk møtt mange nye og spennende mennesker, påpeker hun.

IKKE BARE OLJE

Hun får støtte fra Næringsforeningens administrerende direktør, Harald Minge.

- Det er svært viktig for Stavanger-regionen at vi holder ved like det gode forholdet vi har til Houston. Det er viktig for å utvikle vår viktigste industri videre, men det kan også være svært nyttig for å kunne lære og dra nytte av hverandre på flere områder. Blant annet har Houston klart å utvikle helseindustrien til å bli like stor og viktig næring for dem som olje- og gass. Det er noe vi kan lære av og det var også tema for flere av delegatene fra Stavanger-regionen på årets konferanse, sier Minge.

Inger Tone Ødegård er en veteran i Houston og på OTC. Hun har merket seg at bedriftene fra Stavanger-regionen er blitt betydelig mer internasjonale og proffe i møte med potensielle kunder.

- De er ganske enkelt blitt mer utadvendte og flinkere til å selge seg selv, sier Ødegård.

Hun drar spesielt fram Innovasjon Norges Tech Night Live-arrangement.

- Der får mindre norske virksomheter muligheten til å presentere seg for nye potensielle kunder. Det er en døråpner for dem som kan være uvurderlig. For det å i hele tatt få et møte med de store selskapene i Houston på egenhånd, kan være nesten umulig. Og får de det til, er veien likevel lang til dem som tar beslutningene.

Innovasjon Norges arbeid, ikke minst i forbindelse med OTC, betyr derfor mye, sier Ødegård.

PRISVINNER

Og i år, som i fjor og mange ganger tidligere, stakk en bedrift fra Stavanger-regionen av med en av utmerkelsene under konferansen, den såkalte "OTC Spotlight on New Technology award". De fikk prisen for deres nyvinning innen teknologi for multilateral stimuleringsteknologi, Dreamliner MST, som uten bruk av ekstra kjemikalier kan gjøre underverker for økt oljeutvinning i tette sandsteinsformasjoner.

Salgssjef i Fishbones, og leder for selskapets applikasjons-engineering, Thomas Jørgensen, er naturlig nok svært fornøyd med prisen.

- Det er strenge kriterier for å bli nominert til prisen, blant annet må teknologien din være kapabel til å revolusjonere industrien og ha bred interesse. Det å vinne er således en anerkjennelse av potensialet i det vi har utviklet. For Fishbones betyr prisen naturligvis også mye markedsføringsmessig. Den hjelper oss å etablere Fishbones som en merkevare i oljeindustrien, sier Jørgensen.

- Hva er deres inntrykk generelt om årets OTC, og i hvilken grad de generelle utfordringene i bransjen preget konferansen?

- Generelt var det nok noe færre besøkende på OTC, mens vi i Fishbones er godt fornøyd med svært mange besøkende på standen vår. Antall leads var slett ikke noe lavere enn tidligere år. Vårt inntrykk er at frafallet hovedsakelig var av ikke-relevante besøkende, slik at «kvaliteten» på de som var her faktisk var høyere i snitt, fastslår Jørgensen.

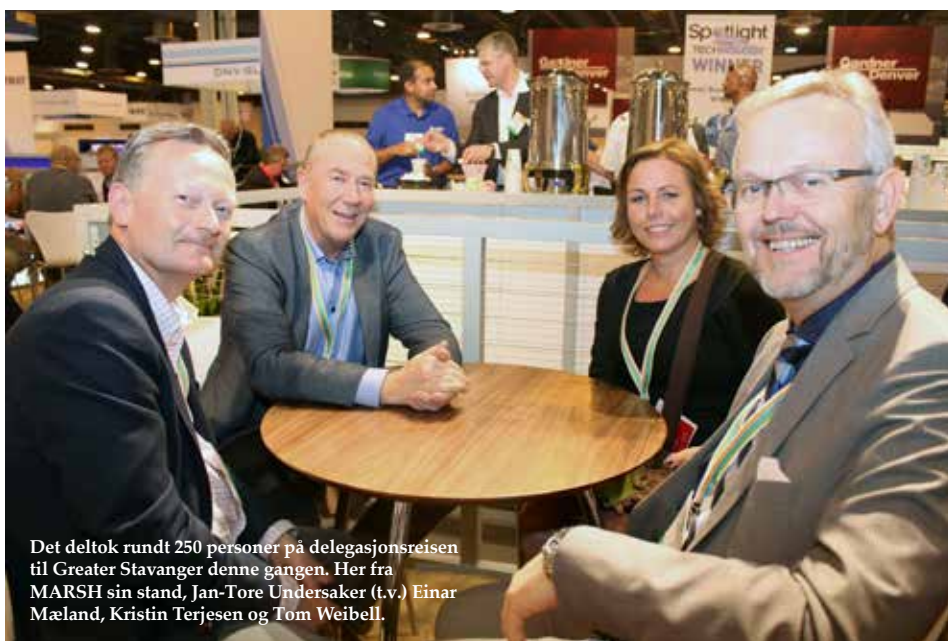
Så spørres det om de klarer å følge opp Stavanger-selskapet Reelwells rekord med fire priser på rad. Neste mulighet er i 2016.

Kristin Reitan Husebø, ny administrerende direktør i Greater Stavanger, deltok på OTC for første gang. Her sammen med ordfører Christine Sagen Helgø, som leder Stavanger-delegasjonen.

Harald Minge gratulerte prisvinnerne Thomas Jørgensen, Kevin Rice og selskapet Fishbones med utmerkelsen "OTC Spotlight on New Technology".

Det deltok rundt 250 personer på delegasjonsreisen til Greater Stavanger denne gangen. Her fra MARSH sin stand, Jan-Tore Undersaker (t.v.) Einar Mæland, Kristin Terjesen og Tom Weibell.

Flere enn noen gang møtes i Næringsforeningen

Næringsforeningen har gjennomført den mest aktive møtevåren noen gang med rekorddeltakelse. Over 5.000 har det blitt, noe som er 15 prosent mer enn rekordåret 2014. – Det viser at kunnskap, nettverksbygging og engasjement er viktigere enn noen gang når tidene er tøffe, sier strategisjef Anne Woie i Næringsforeningen.

TEKST:
EGIL HOLLUND

Vi ser en trend mot at medlemmene prioriterer møter som har høy relevans og gir dem noe konkret og matnyttig tilbake. Det tror vi at vi klarer å gi dem, sier Woie.

Etter deltakelsen å dømme, har hun rett. De foreløpige tallene etter første halvår viser at Næringsforeningen hadde 5.116 deltakere på til sammen 51 møter. I 2014, som var tidenes møteår i Næringsforeningen, var det 4.428 deltakere første halvår. Det er en økning på 15,5 prosent. Gjennomsnittlig antall deltakere i snitt per møte ligger stabilt på vel 100. Økningen skyldes med andre ord at antallet arrangementer har økt, fra 43 første halvår i fjor – til 51 i år.

– Det er selvsagt inspirerende for oss i administrasjonen i Næringsforeningen at møtene våre er godt besøkte. Men aller viktigst er det at medlemmene våre er fornøyd med det møtetilbudet vi kan tilby

Vestlandskonferansen samlet over 300 deltakere og var dermed Næringsforeningens største arrangement i vår, men er ikke med i oversikten siden det er et lukket arrangement som arrangeres annet hvert år i Stavanger.

Næringsforeningen sin arena for unge, U37, inviterer alle under 38 år til faglig og sosialt påfyll utover høsten.

dem. Det er tross alt en av bærebjelkene i arbeidet vårt, sier Woie.

DE BEST BESØKTE MØTENE, FØRSTE HALVÅR AV 2015:

Rogaland på Børs 2015:	285
Forusmøtet 2015:	233
Lederskolen IV – Rogalederen:	228
Akjseåret 2015:	225
Lederskolen III – Ledelse på 140 tegn:	220
Lederskolen II – Lidenskap:	219
Kvinneplassen med Anne Lindmo:	209
Bransjetreff med Henrik Syse:	172
Lederskolen I – Innovasjonsledelse:	170
Byggebørsen 2015:	143

* Næringsforeningen arrangerte også Vestlandskonferansen første halvår av 2015 med

over 300 deltakere, men den er ikke tatt med i statistikken for første halvår.

SPENNENDE HØST

Nå er Næringsforeningen i full gang med å planlegge møtehøsten. Foreløpig er over 30 arrangementer under planlegging, men trolig havner vi på nærmere 50 før vi åpner julepresangene.

– Jeg kan garantere at møtehøsten blir mer spennende enn noen gang. Vi lanserer en ny møteserie for styrearbeid, Jærbørsen for byggebransjen og ikke minst vår nye innovasjonssatsing. I tillegg fortsetter vi selvsagt med Lederskolen og de faste møteplassene som Logistikkdagen, Risavikadagen og den store rosinen i pølsa som er obligatorisk for alle medlemmer i alle bransjer; Pulpit, understreker Woie.

HØSTENS MØTER I NÆRINGSFORENINGEN

AUGUST

27. august

U37: The art of Networking

I samarbeid med NPFU inviterer U37 til nettverkstreff. Lær hvordan du kan bygge nettverk – digitalt og face to face og se hvilke muligheter nettverksbygging kan gi deg.

SEPTEMBER

2. september

Treffpunkt Jæren: FØR valget.

Vi inviterer lokale politikere til debatt om viktige saker for næringslivet på Jæren. Hva tenker politikerne om kommunesammenslåing? Hva med Big box-handel på Jæren? For å ikke glemme infrastruktur.

2. september

Tungenesmøtet 2015

Tradisjonen tro inviterer Ressursgruppen for Den grønne landsby til det årlige Tungenesmøtet. Her får du oppdatert informasjon om viktige saker i Randaberg, og vi byr naturligvis på gode muligheter for nettverksbygging.

3. september

Nye muligheter

Et av Næringsforeningens største prosjekt i høst er i samarbeid med Innovasjon Norge og Ipark. Hvilke muligheter finnes i regionen vår, på tvers av bransje og kompetanse?

10. september

Førskolen

Bli enda bedre kjent med dine klassekamerater fra Lederskolen når vi inviterer til Førskolen - kick off og nettverkskveld eksklusivt for alle som melder seg på alle høstens fire samlinger.

11. september

Lederskolen I: Machiavelli om makt og ledelse

I Machiavellis ånd vil Steinar Bjartveit se nærmere på makt og ledelse. Er det slik at dagens ledere ikke tør å gjøre det som må gjøres, eller ikke er smarte nok til å forstå virkeligheten utenfor planleggingsrommet?

15. september

I styrerommet I

Næringsforeningen sin nye møteserie for deg som er interessert i styrearbeid. Deltakerne løser praktiske oppgaver knyttet til styre arbeid. Går over 4 samlinger. Begrenset antall plasser.

23. september

PULPIT 2015

Konkurranseskraft er den tematiske røde tråden for Pulpit, og vil bli belyst fra ulike innfallsvinkler. Noen av de du får høre i år er Carl Bildt, Sebastian Coe, næringsminister Monica Mæland og Morten Krogvold.

OKTOBER

1. oktober

Jærbørsen for byggebransjen

Vil du vite mer om utvikling på Jæren og hvilke prosjekter som kommer i 2015-2016? Da ønsker vi velkommen til et matnyttig møte for bransjen.

16. oktober

Lederskolen II: Læring i arbeid – viktig kilde til innovasjon og utvikling

Kunnskap om hvordan ledelsen kan knytte hverdagslæring mot organisasjonens strategiske ambisjoner er et viktig bidrag for å skape mer konkurransedyktige prosjektorganisasjoner.

22. oktober

Risavikadagen 2015

Er du opptatt av utviklingen i Risavika? Da bør du få med deg Risavikadagen som i år arrangeres for 7. gang. Vi deler også ut Risavikaprisen 2015.

27. oktober

I styrerommet II

Næringsforeningen sin nye møteserie for deg som er interessert i styrearbeid. Deltakerne løser praktiske oppgaver knyttet til styre arbeid. Går over 4 samlinger. Begrenset antall plasser.

29. oktober

Boligkonferansen 2015

På den årlige boligkonferansen møtes bransjen og det offentlige for å løfte utfordringer og mulige løsninger som bransjen og regionen står overfor. Årets tema er «Bo i by – fra plan til handling».

NOVEMBER

6. november

Beskytter du bedriftens aktive godt nok?

Omfanget av vareforfalskninger og ulovlig kopiering øker. I tråd med dette øker også antallet rettigheter voldsomt. Dersom din bedrift blir utsatt for urettferdig konkurranse, som direkte kopiering, må DU kunne dokumentere dine rettigheter.

10. november

Logistikkdagen 2015

Logistikkdagen er den viktigste møteplassen i Rogaland for alle som er opptatt av samferdsel og logistikk. I år får du høre samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen (Frp), opposisjonsleder Eirin Sund (Ap), fylkesordføreren og styreleder i Kolumbus Steinar Madsen.

11. november

U37 - Ungt lederskap

U37 inviterer til en kveld fylt med debatt fra inspirerende ledere, både unge og lovende, og de mer erfarne. Det blir gode muligheter til spørsmål fra deltakerne, og får deg kanskje til å tenke gjennom – er ledelse noe for meg?

13. november

Lederskolen III: Ledelse av folk du ikke ser.

Ledere forholder seg i økende grad til sine medarbeidere i det virtuelle rom; gjennom mail, Skype, sosiale medier og andre digitale kanaler i stedet for ansikt til ansikt. Arbeid er i endring og det krever nye måter å tenke og utøve ledelse på.

Vi jobber kontinuerlig med møteplanen.

Følg med på næringsforeningen.no for oppdatert informasjon.

Steinar Bjartveit åpner Lederskole-sesongen med Machiavelli og hans syn på ledelse.

Programmet for Pulpit 2015 er klart. Sebastian Coe er en av hovedtalerne.

Anne Woie

Stavanger-regionen ser mot Europa

HEIDI KRISTINA JAKOBSEN • Direktør ved Stavangerregionens Europakontor • www.stavangerregion.no

Stavanger-regionen er i omstilling. Det har resten av Europa vært en stund. Ettersom Norge begynner å tenke likere EU-landene, er nytten av å delta i europeiske nettverk og prosjekter særlig stor. Aktører i Stavanger-regionen griper mulighetene.

Norske aktører har alt å hente på å orientere seg mot EU og Europa i den omstillingen norsk økonomi er inne i. Grønn, smart og inkluderende vekst er nemlig det overordnede målet for EUs politikk og programmer. Bakteppet er økt global konkurranse, samfunnsutfordringer knyttet til aldring, et negativt klimaregnskap og en økonomisk situasjon preget av minimal vekst og høy ledighet. De energiimporterende EU-landene ønsker seg bort fra karbonøkonomien. Hovedmotivasjonen er ønsket om bedre konkurranseevne, men samtidig åpner dette muligheter for et grønt skifte. EU ønsker å løse samfunnsutfordringer på en innovativ og effektiv måte som samtidig skaper vekst og sysselsetting. Som et verktøy i arbeidet, har EU blant annet lansert verdens største program for forskning og innovasjon, Horisont 2020. Programmet har hele 80 milliarder euro i tilgjengelige prosjektmidler.

SMARTE BYER OG HJEM

Her er mulighetene mange for en teknologitung, fremoverlent Stavanger-region, der samarbeid på tvers av sektorer er et kjennemerke. Tildelingen av Triangulum-prosjektet som gir Stavanger fyrstårnsstatus som smartby sammen med Manchester og Eindhoven, samt 200 millioner kroner til pilotering av bærekraftig byutvikling, er et eksempel. Men også mindre kommuner som Gjesdal er offensivt på banen og har fattet politisk vedtak om at smartbyprinsipper skal legges til grunn for sentrumsutvikling på Ålgård, og deltar per i dag i to smartby-søknader under Horisont 2020-programmet. Fellesnevneren er samarbeid mellom regionens offentlige myndigheter, næringsliv og kunnskapsinstitusjoner, der

regionens universitet- og høyskolemiljøer har betydelig søknadskompetanse.

Triangulum-prosjektet, sammen med tildelingen av ARENA-velferdsteknologiklyngen, synliggjør mulighetene for omstilling i Stavanger-regionen, der ikke minst Lyse-konsernet ser muligheter, både i smarte byer og smarte hjem. Til høsten arrangeres også Norges første Smart Cities-konferanse, Nordic Edge Expo, som skal sette Stavangerregionen på kartet som internasjonal smartregion. Smarte byer som Barcelona, Stockholm og San Francisco vil få vise seg frem. Tema for konferansen er fremtidens smartby der brukerinvolvering og næringsutvikling står sentralt. Stikkord er åpne data, innovative anskaffelser samt levende laboratorier der innbyggerne selv tester ut nye løsninger.

BLÅ OG GRØNN MAT

Det gjelder å se muligheter i regionale fortrinn i en omstillingsfase, og en såkalt smart spesialiseringsstrategi etter EUs mal er også på trappene i regionen. Matproduksjon og matforskning representerer en slik mulighet for Stavanger-økonomien. Med de beste betingelsene for matproduksjon i landet, et kompetent matforskningsmiljø samt et kokkemiljø i verdensklasse, er forutsetningene gode. I tillegg har regionen en betydelig blå klynge, med solide forsknings- og teknologimiljøer. Også innenfor matsegmentet gjør det en forskjell å søke kunnskap, læring og markedsmuligheter gjennom internasjonalt samarbeid.

Rogaland fylkeskommune søker EU-midler i samarbeid med partnere rundt Nordsjøen, for å videreutvikle havbruksnæringen. Videre er det for tiden Stavanger-uker på Brussels velrennomerte

EU ønsker å løse samfunnsutfordringer på en innovativ og effektiv måte som samtidig skaper vekst og sysselsetting.

Heidi Kristina Jakobsen

restauranttrikk, med Norwegian Seafood Delight som tema. Gastronomisk institutt står for menyen, som blant annet inkluderer Sterling-kveite fra Hjelmeland, og maten serveres på Figgjo porselen. Profileringsmuligheten kom gjennom det internasjonale nettverket Delice, der Stavanger deltar sammen med kjente matbyer som Lyon, Barcelona og Brussel. Nettverksdeltakelse og prosjektarbeid kan gi markedsmuligheter og næringsprofilering, men også verdifull læring og inspirasjon til nye ideer og tiltak.

FREMTIDEN

Økonomien i Stavanger-regionen trenger som kjent nye bein å stå på, ved siden av olje og gass. Smarte byer og mat er eksempler på områder der Stavanger-regionen har stort næringspotensial og særlig nytte av internasjonalt samarbeid i nettverk og EU-prosjekter.

Fremtiden er smart, spiselig og europeisk!

FRISK LUFT KLARNER TANKENE

Preikestolen fjellstue er perfekt for deg som vil gi ansatte eller kolleger en totalopplevelse ulikt alt annet. Kombiner seminar, utsøkt mat og aktiviteter med instruktører, - kun en time fra byen!

For bestilling og mer informasjon:
post@preikestolenfjellstue.no

Preikestolen fjellstue
Stavanger Turistforening

For få på OTC

STEINAR AASLAND • Styreleder i Næringsforeningen

Det er et større problem for Norge og norsk næringsliv at så få stortingspolitikere og så få fra det offisielle Norge deltar på OTC i Houston, enn at kanskje ikke alle lokalpolitikere fra Stavanger-regionen som reiser har like stort utbytte av å være der.

Det er også et større problem at så godt som ingen journalister fra Norge eller Stavanger-regionen deltar på verdens største møteplass for det som er vår desidert største næring. Under årets utgave av OTC, registrerte jeg kun at Teknisk Ukeblad hadde folk til stede i Houston. Vår regions største mediehus, Stavanger Aftenblad, dekket det hele trygt og godt fra redaksjonslokalene hjemme i Stavanger. Det som fikk størst oppmerksomhet i avisens spalter, var en Facebook-diskusjon om hvorvidt Stavanger-delegasjonen til OTC er for stor eller ikke. DN, E24, Finansavisen – for ikke å snakke om VG, Dagbladet og NRK – var heller ikke i Houston, i alle fall fikk ikke vi med oss at de var der.

Hadde Viking spilt en gruppekamp i Champions League, hadde samtlige av mediene ovenfor vært til stede – kanskje med unntak av finansavisene. Sammenligningen er heller ikke så fjern som du kanskje skulle tro. For Norge og Stavanger-regionen spiller i Champions League innen olje- og gassteknologi. Hvert eneste år florerer det med teknologipriser til norske selskaper. Under årets OTC fikk Stavanger-baserte Fishbones konferansens Spotlight on New Technology Award. Hvor mange fikk med seg det?

ET ANSVAR

Jeg er fullstendig klar over at olje- og gass

ikke er like salgbart i mediene som fotball og ski. Likevel handler det også om vårt og mediens samfunnsansvar. Og det mediene er opptatt av og skriver om, opptar også folk og politikerne. Og det som opptar politikerne, setter de seg ofte godt inn. Og det de kan, tar de ofte gode beslutninger om. Hva sier det da om norske medier og sentrale norske politikere når så få er til stede på en viktig internasjonal møteplass som OTC og heller velger å bivåne alt på avstand fra Norge?

Nå hadde ikke dette vært en like stor utfordring om det ikke hadde vært symptomatisk for hele norsk offentlighets holdning og kunnskap om olje- og gassindustrien. Norsk presse er omtrent like lite tilstede på vår egen internasjonale møteplass, ONS. Det aller meste som skrives om bransjen i riksmidlene, blir gjort på en armlengdes avstand fra Oslo. De er sjeldent til stede i Stavanger. Det begynner å bli mange år siden NRK hadde en journalist med spesialkompetanse på næringen. Vi har norske stortingspolitikere, sågar sentrale ministre, som knapt aner hva ONS er og som blir overrasket, ja nærmest sjokkerte, når de oppdager at olje- og gassnæringen er høyteknologisk på linje med romfart og flyindustri.

SKREMMENDE

Burde vi ikke kunne forvente mer? Olje- og gassnæringen står bak en femtedel av de

samlede verdiene som skapes i Norge og skaffer tilveie om lag en fjerdedel av statens inntekter. Da er det skremmende at nesten det eneste som får oppmerksomhet i gode tider er finans og hvor mye staten håver inn, og i dårlige tider hvor raskt vi kan omstille oss og finne noe nytt å holde på med. Det er skremmende fordi den største verdien Norge har opparbeidet seg gjennom olje- og gassseventyret ikke er Oljefondet, men kunnskapskapitalen alle i og rundt industrien sitter på. Det er skremmende fordi nye markeder og nye industrier utenfor olje- og gass, med stor sannsynlighet nettopp vil vokse fram med kompetanse og erfaring fra olje- og gassindustrien. Det er skremmende fordi næringen både er en del av klimautfordringen vi står overfor, men også en del av løsningen. Det er ikke minst skremmende fordi verden vil være like avhengig av norsk olje og gass i mange år framover og det vil forbli landets viktigste næring i generasjoner.

Så min oppfordring til norske journalister og norske politikere er; vær kritiske og søk kunnskap. Lær av andres og våre egne feil og suksesser. Men for guds skyld, vær til stede. Vær til stede på OTC, på ONS, i Stavanger og andre steder der næringen er. Såpass fortjener både bransjen selv og den norske offentligheten.

Vær kritiske og søk kunnskap. Lær av andres og våre egne feil og suksesser. Men for guds skyld, vær til stede.

Steinar Aasland

UNIKE NÆRINGSLOKALER TIL LEIE LIKE VED STAVANGER SENTRUM

I Byfjordparken bygges det 56000 kvm topp moderne, miljøvennlige og fleksible næringslokaler med suveren utsikt over Byfjorden og promenade inn til Torget.

HAR DU SPØRSMÅL VENNLIGST KONTAKT

GMC Eiendom AS

Lars Stangeland / Daglig leder / lars.stangeland@gmc.no / 913 40 190

Sigbjørn Førre / Eiendomsforvalter / sigbjorn.forre@gmc.no / 905 34 744

www.byfjordparken.no

BYFJORD PARKEN

BLI SYNLIK. BLI PROFILERT.

OVER 50.000 LESERE

**Rosenkilden er regionens største Nærings-
livsmagasin med et opplag på 14.000.**

Magasinet retter seg mot ledere og beslutnings-
takere i Stavanger-regionens næringsliv.

Vi skreddersyr komplette løsninger for magasinet,
Rosenkildens nettside og skjermer på huset.

Kontakt Rune Dale for en helhetlig løsning:

E-post: dale@naeringsforeningen.no - Mobil: 920 54 779

NÆRINGS
FORENINGEN
Gir kraft til vekst

Hvordan forhindre arbeidsulykker

PER KRISTIAN HAALAND • advokat i Projure Advokatfirma. Haaland er del av Projures faggruppe forbygg og anlegg

Den 13. januar i år la regjeringen frem sin strategi for å styrke innsatsen mot arbeidslivskriminalitet. Et karakteristisk trekk ved denne formen for kriminalitet er at det i virksomheten begås straffbare overtredelser av flere lover som skatte-, avgift og trygdeunndragelser, hvitvasking, bedragerier, menneskehandel, brudd på utlendingsloven og grove brudd på arbeidsmiljøloven.

Arbeidslivskriminalitet er en form for kriminalitet som årlig unndrar staten for milliarder i skatter og avgifter, og som virker konkurransevridende for næringslivet. En del av regjeringens strategi er felles tverretattlig operativ innsats av politi, arbeidstilsyn, skatteetaten, kemner og NAV. Det er opprettet regionale «piloter», blant annet i Statens hus i Stavanger, som ble åpnet mandag 16. mars.

Alvorlige brudd og tilsidesettelser av sikkerhetsregler og internkontrollrutiner, vil anses som grove brudd på arbeidsmiljøloven. Ofte vil slike brudd være bakenforliggende årsak til alvorlige arbeidsulykker.

I 2014 mottok arbeidstilsynet 2173 meldinger om arbeidsulykker med skadde personer, hvorav 1228 av disse ble karakterisert som alvorlig skade. Ved slike ulykker skal arbeidsgiver straks og på hurtigste måte varsle arbeidstilsynet og nærmeste politimyndighet.

Mange av disse ulykkene skyldes tragiske uhell, men dessverre skjer det fortsatt arbeidsulykker som skyldes mangel på sikkerhet på arbeidsplassen, og som kunne vært unngått om en hadde fulgt regelverket særlig hva gjelder kravene til risikovurderinger. Det er uakseptabelt at en arbeidstaker omkommer eller skader seg alvorlig på jobb, og det må gjøres en innsats på mange fronter for å redusere disse tallene.

MANGLENDE RISIKOVURDERING

En risikovurdering/kartlegging er en grundig gjennomgang av hva som kan forårsake skader eller sykdom på arbeidsplassen. Risiko er derfor et uttrykk for mulige tap som en virksomhet kan bli utsatt for. Kunnskap om risiko gir virksomheten et bedre grunnlag for å gjennomføre tiltak som reduserer eller

eliminerer farer og trusler. På den måten kan virksomheten unngå eller begrense skader, sykdom, uhell og kostbare driftstap.

Risikovurdering er derfor et forebyggende tiltak som lønner seg. Regelverket stiller dessuten krav til at alle virksomheter skal vurdere risiko og om nødvendig gjennomføre hensiktsmessige tiltak for å redusere risiko, eksempelvis i arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften.

En risikovurdering dreier seg om å være systematisk og å ha et bevisst forhold til hva som kan gå galt i forhold til helse, miljø og sikkerhet. Resultatet fra risikovurderingen skal være et grunnlag for beslutninger om hvilke forebyggende tiltak som skal gjennomføres. I tillegg er prosessen i seg selv viktig fordi den bidrar til at virksomheten får økt bevissthet om risikopotensialet i arbeidet som utføres på egen arbeidsplass.

Det å ha oversikt over farer og skademuligheter i egen virksomhet, og gjennomføre tiltak for å redusere disse, er derfor helt sentralt. Likevel er det ofte at virksomhetene ikke har gjennomført tilstrekkelige skriftlige risikovurderinger. Dette er ikke det samme som at arbeidet ikke er risikovurdert. Det er store forskjeller mellom næringer og yrkesgrupper angående hvordan risikovurderinger gjennomføres. Noen kan være gode på skriftlighet, men dårligere på medvirkning av arbeidstakerne. Andre kan være gode på medvirkning, men ikke ha rutiner for skriftlighet og systematikk.

Når loven krever skriftlighet og systematikk, er det for å understreke at det forebyggende arbeidet skal være robust over tid, at vurderingene skal være etterprøvbare og tilgjengelige for de ansatte. Risikovurderingene skal være oppdaterte og tilpasset virksomheten til en hver tid. Skillet mellom en tilfredsstillende

og ikke tilfredsstillende risikovurdering er ikke krystallklart. Det stilles for eksempel ikke konkrete krav til innholdet i en risikovurdering, og det kan derfor være vanskelig å bedømme presist når en vurdering er god nok. Er man i tvil så plikter en å søke bistand eller få en «second opinion» av virksomhetens internkontroll.

ANSVAR OG RISIKO

Ansvar for å gjennomføre risikovurderinger og å ha en god internkontroll i virksomheten, ligger til ledelsen som må ta med de ansatte i arbeidet for best mulig sikkerhet på arbeidsplassen. Man risikerer straffansvar, både personlig og foretaket, dersom virksomheten ikke har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø som har ført til alvorlig ulykke. Normal straffereaksjon i slike saker er forelegg (bot), men det kan i følge arbeidsmiljøloven og rettspraksis idømmes fengselsstraff opp til to år i de alvorligste tilfellene. Ved utmåling av foretaksstraff (forelegg) tar påtalemyndigheten blant annet utgangspunkt i foretakets økonomi på reaksjonstidpunktet. Ved utmåling av botens størrelse for et datterselskap i et konsern, kan det i følge Høyesterett tas hensyn til morselskapets økonomi. I tillegg til risiko for straff, vil en alvorlig arbeidsulykke som skyldes manglende eller mangelfulle risikovurderinger, også påføre virksomheten et omdømmetap som kan innebære tap av fremtidige kontrakter.

Enhver virksomhet plikter å forebygge at arbeidsulykker skjer. Grunnen til dette er først og fremst hensynet til de ansattes liv og helse, men også risiko for kostbare driftstap, risiko for straff og ikke minst risiko for omdømmetap, tilsier at man har en god internkontroll tilpasset virksomheten til en hver tid.

**MORE
CONFIDENCE
OPPORTUNITIES
FUN**

MORE YOU

“

I still think Teekay could have made it a lot easier for themselves had they hired someone with more experience than me. See, when I started here, I was 25 and fresh out of university. And if anyone had told me back then that I would be given the kind of responsibilities I have today, I would probably have just laughed in response. Ever since my very first day here I have been encouraged way beyond my comfort zone. I have taken on challenges I didn't know I could handle. Although frightening at times, this “friendly” pushing from my surroundings gives me both inspiration and direction. In effect helping my professional development too. To experience this, that your work makes a difference and that your colleagues value your contribution... It's the best feeling. And an even greater motivation. No wonder it's so much fun being part of the Teekay team.

”

Helene Hansen, 27, employee at Teekay

Teekay is one of the world's largest marine energy transportation, storage and production companies. No matter if you are a colleague, a future employee, a strategic partner or our customer, we focus on building partnerships that bring out the best in all of us. Why? Because we know it is the passion and joint commitment of everyone involved with Teekay that will create an exciting and successful future. For us. And for you. If you would like to find out more about us, please step aboard at teekay.com

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

BÅDEOG AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Lisbeth Berntsen,
virksomhetsleder, 452 62 700, lisbeth@badeog.net
Web: badeog.net

BÅDEOG er mer en bygning og business, BÅDEOG er en måte å tenke på. BÅDEOG er et hus med mange rom. Her finner du kafe, konferanserom, selskapslokaler, kapell og skriftermom. Stiftelsen bak BÅDEOG ble grunnlagt av den samfunnsengasjerte politikeren, presten og pressemannen Lars Oftedal for over 130 år siden. Historien er gammel, men det å bry seg om andre er alltid like aktuelt. Derfor bæres arven fra Oftedal videre gjennom å skape en møteplass med rom for hele livet. Det sitter ikke i veggene - det sitter i hjertet. BÅDEOG er BÅDE et hus med mange rom OG en måte å tenke på. Velkommen!

CLARION HOTEL AIR

Beliggenhet: Sola
Kontaktperson: Laila Bore Neverdahl, direktør,
laila.neverdahl@choice.no
Web: choice.no

Clarion Hotel Air er et førsteklasses konferansehotell rett ved Stavanger flyplass, Sola. Den 23 november 2015 åpner en levende møteplass, bare noen minutter fra flyplassen. Med 13 splitter nye konferanselokaler, utstyrt med den nyeste teknikken, kan vi ordne møter, konferanser, event og kongresser for alt fra 2 til 1250 personer. Restaurantkonseptet Kitchen & Table tilbyr Fun Dining, her kan man spise i et innbydende, varmt og avslappende miljø.

DANTE CONSULTING

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Tommy Nordbøe
Web: danteconsulting.no

DANTE leverer et vidt spekter av tjenester innen strategisk økonomisk rådgivning. I tillegg til rådgivning, analyse og restrukturering går selskapet internt inn i bedrifter og fyller midlertidige stillinger som økonomisjef og daglig leder. Selskapets kjernekompetanse er økonomi- og driftsanalyse, samt rapporterings- og informasjonsstruktur. DANTE fokuserer også på å være en verdifull diskusjonspartner innen strategi. Selskapet har lang erfaring med restrukturering, profesjonalisering og snuoperasjoner. DANTE tilbyr også kurs og undervisning.

WIPRO LIMITED NORGE

Beliggenhet: Oslo
Kontaktperson: Jørgen Espeland,
jorgen.espeland@wipro.com
Web: wipro.com

Wipro er et globalt selskap innen informasjons-teknologi, konsulentvirksomhet og outsourcing. Wipro er indiskeid og notert på New York børsen. Selskapet har 140.000 ansatte på verdensbasis og har kunder i 57 land, inkludert Norge hvor de har kontor i Oslo og Stavanger. Wipro betjener kunder med konsulent- og teknologitjenester innen en rekke bransjer. Vertikalene de ønsker å ekspandere i med satsningen i Norge er olje- og gassnæringen, telekommunikasjon, handel, produksjon, transport og finans. Selskapet er en anerkjent partner for virksomheter som vil skille seg ut samt ønsker å standardisere sine teknologiløsninger.

LILLEBA & HERREMANN AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Stina Rytter Norheim,
51 11 34 14, stina@lilleba.no
Web: lilleba.no

Nattøy og undertøy i eventyrlige fibre fra bambus fra de norske designerne i Lilleba & Herremann. Det er PH-nøytralt og uten formaldehyd. Bambus suger fukt og ventilerer. Den dyrkes uten bruk av sprøytemidler og kunstgjødsel. Pur hverdagsglede for deg og de du er aller mest glad i! Lilleba & Herremann består av gründer og AD/klesdesigner Silje Sivertsen og Nina Eikerol, AD/grafisk designer. Lilleba & Herremann ønsker å være en pådriver for å sikre at tekstiler som selges med deres logo er produsert under de beste forhold både når det gjelder mennesker og miljø.

PHILIP MORRIS NORWAY AS (PM)

Beliggenhet: Trondheim
Kontaktperson: Marius Eilertsen,
marius.eilertsen@pmi.no
Web: pmi.no

Kvalitetsleverandør av vesker og skinnvarer for profesjonelle brukere! PM International as ble grunnlagt av nordmannen Ole Jacob Raad i 1969. Opprinnelig som et kurs- og konsulentfirma innen området personlig effektivitet og planlegging. Erfaringer fra kurs- og konsulentvirksomhet ga liv til den første utgaven av planleggingssystemet på midten av 70-tallet. PM startet produksjon av skinnvesker første gang i 1997. Siden den gang har selskapet kontinuerlig utviklet sitt sortiment som i dag inneholder alle type arbeidsvesker som PC-veske, skuldervesker, konferansevesker og dokumentmapper. I tillegg har selskapet utviklet eksklusive reiseartikler som bager, koffert, toalettmappe og lommebøker/kortholdere.

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

REACT

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Øistein Tømte, Marketing
Mananger, 93069223, oistein@reacting.no
Web: reacting.no

React AS har enerett på distribusjon for IBERCISA i hele Skandinavia gjennom markedsføring og salg av deres produkter og innovasjon. IBERCISA er markedsledende internasjonalt innen design og produksjon av vinsjer og maskinløsninger på dekk. IBERCISA har videre utmerket seg som en pioner innen energi-effektivisering gjennom et elektrisk vinsjssystem for hele det maritime markedet. React leverer tjenester og produkter til hele bransjen fra offshore, marin, subsea, onshore og til fornybarindustrien.

GRØNVIK EPLEMOST

Beliggenhet: Fister
Kontaktperson: Åslaug Elisabeth Grønvik, 481
348 99, elisabeth@gronvikgard.no
Web: gronvikgard.no

I det frodige Ryfylke, i en vestvendt og grønnkledd li, ved den gnistrende Fisterfjorden i Hjelmeland, ligger Grønvik. Med et klima og jordsmonn som er ideelt for epledyrking, blir eplemosten fra Grønvik frisk og fruktig, herlig og leskende. Eplemost fra Grønvik er laga av mer enn gode råvarer. Erfaring og kunnskap fra flere generasjoner er øg eine del av oppskrifta på det som kanskje er verdas beste tørste- og festdrikk: Grønvik Eplemost. Grønvik Gard tar imot grupper på min. 10 personer for omvisning på garden og smaksprøver på de ulike produktene.

SOCIAL COOKING

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Tamara Kuklina, 6828927,
socialcooking.no@gmail.com
Web: socialcooking.no

Social Cooking er et sted for sosialt samvær på kjøkkenet. Selskapet ønsker å samle folk for å dele hyggelige opplevelser, bli kjent med hverandre og lære hvordan vi lager alt fra hjemmelaget brød og ost - til gourmetmiddager og andre delikatesser som krever mer avanserte teknikker.

STAVANGER SENTRUM

- FREMTIDENS ARBEIDSSTED!

Her tilbyr Øgreid Eiendom attraktive næringsarealer med førsteklasses beliggenhet til små og store virksomheter. Alle byens kvaliteter får du med på kjøpet. Kan du ønske mer?

Ø1

Ø3

Ø4

Ø2

Ø5

1. Business Center Stavanger

2. Strandkaiaen 2

3. Kongsgårdbakken 3

4. Haakon VII's gate 7

5. Haakon VII's gate 9

KONTAKT

Markedskonsulent Merethe Svensen
Markedssjef Thomas J. Middelthon

ms@ogreid.no
tjm@ogreid.no

948 88 908
901 34 575

OGREID.NO 51 85 40 00

JOSTEIN SOLAND

Om kriser, priser og paradokser...

- Oljeprisen skaper krise, melder det ene mediet etter det andre. Stavangerordføreren inviterer sine kolleger i andre kommuner med leverandørindustri til krisemøte. Sjeføkonom Harald Magnus Andreassen i Swedbank varsler en oljedrevet nedtur: 40.000 jobber skal bort. 1,3 millioner kvm kontorlokaler står tomme i landets fire største byer. (Dagens Næringsliv (DN), 19.05.2015)

Hvorfor? Feltutbygginger på norsk sokkel er blitt utsatt, vedlikehold redusert og permitteringer og oppsigelser strømmer inn. NAV noterer en ledighet på 3% i landet, mens tilsvarende tall i EU er estimert til 8% i år.

Så snakker vi om krise i Norge... Er det ikke heller en lenge ønsket omstilling som nå trenger seg fram? Fra en todelt til en enhetlig økonomi? Slik at vi kan få en tilnærmet balanse mellom arbeid og lønn?

Mot slike tanker blir medienes krise-framstilling et skikkelig paradoks.

KRISER

For hva er så en krise? Spør vi med tanke på fellesskapet. Pr. definisjon skal det være «en større uheldig hendelse som bringer med seg problemer som ikke kan løses gjennom ordinær organisering og handlekraft.» Tidligere konsernsjef Helge Lund snakket på Statoils Stavanger-konferansen i 2013 til leverandørindustrien om omstillingsevne og handlekraft - om norsk konkurransekraft i et globalt marked. Da var oljeprisen «normal». Og så kom prisen. Statoils justerte driftsresultat for 1. kvartal 2015 var på 22,9 milliarder kroner mot 46 i samme kvartal 2014. Samtidig har selskapets produksjon på norsk sokkel gått opp. Men lavere oljepris, økte avskrivninger og driftskostnader gir i sum et resultat på 7 milliarder mot 15,8 i samme periode året før.

Det skal sterk rygg til for å kunne bære gode tider... Aldri har tidene vært bedre i Norge. Men vår velstand er bestemt av globale markedskrefter: - Hva får vi for et fat olje - framover?

Oljeeksperten Jaran Rystad har ingen scenarioer der verden får nok olje uten høyere oljepris. Hans tall bygger på globale analyser - viser at investeringene på norsk sokkel i 2020 vil ligge over 2014's. Og han innvarsler en ny gullalder: - Situasjonen for oljeselskapene kommer til å snu i år, sier han (DN 20.05.2015).

Rystad får ikke spådommen om nedgangen til å henge sammen. Han mener oljeservice-selskapene vil være tilbake igjen om ett eller to år. Oljeprisen anslår han til å ligge på 74 dollar fatet i 2016 og 84 året etter. Da skal leverandørindustrien ha vært gjennom en skikkelig omstillingsprosess og kommet ut

med styrket konkurransekraft også globalt. En konkurransekraft som også vil kunne slå ut positivt for vår region - med utjevning av lønnsforskjeller og normalisering av priser som har vært drevet opp av oljenæringen: på boliger og hoteller, konsulenttimer og taxikjøring osv.

PRISER

For den enkelte av oss vil store endringer i vårt daglige liv selvfølgelig kunne oppleves som krise. Men som fellesskap - by og region og land - har vi ingen krise. De siste årene har Stavanger-regionen hatt landets laveste ledighet ned i 1,6 %, mens den nå er 3,2 % - 0,2% over landsgjennomsnittet på grunn av omstillingen i oljeindustrien. Med 3% snakker vi fortsatt om strukturell ledighet: det er arbeid til alle som vil tjene sine egne penger.

Mot slutten av mai 2015 er oljeprisen igjen på 65 dollar fatet - et nivå som første gang ble passert i 2006 og holdt seg der fram til 2008. Da økte prisen opp til over 140 dollar fatet - før finanskrisen samme året kjørte den ned til 40 dollar.

For fem år siden var den vanlige oppfatningen at petroleumsnæringen gikk «inn i solnedgangen». Så tok oljeprisen seg opp igjen til mellom 130 og 140 dollar fatet i 2010-2011. Samtidig ble Johan Sverdrup-funnet gjort. Norgeshistoriens største industriprosjekt ble satt i gang. Optimismen ble stor og holdt seg helt fram til dagens nedtur - med en oljepris ned mot 40 dollar fatet. Med den kom den store erkjennelsen: Det må spares på alle kanter og bauger: Nedbemanning, utsettelse av nye feltutbygginger, kutt i reise - og møtevirksomheter - for ikke å snakke om velferdsordninger.

Endringen fra 2014 til 2015 kan synes dramatiske. Samlede kostnader på norsk sokkel var i 2014 på 292 milliarder kroner - mens prognosen for inneværende år er på 260 milliarder - noe mer enn i 2012 - og 40 til 60 milliarder mer enn i 2010 og 2011. Dette er Norsk Petroleums tall som neppe blir de endelige. Men det er likevel enorme ressurser som fortsatt skal settes inn på norsk sokkel...

Oljeprisen har - mer eller mindre sammenhengende i 50 år - sikret både oljeselskapene og staten gode inntekter. Høy beskatning av oljeselskapene har gitt leverandørindustrien svært gode marginer.

Høy oljepris har likevel gjort det mulig å ta inn kostnadene på rekordtid - sammenlignet med andre bransjer. Her finner vi kanskje noe av forklaringen til at kostnadsbildet er kommet ut av kontroll.

OG PARADOKSER

Oljeskatten har gitt oss verdens største kapitalfond som nærmer seg 7000 milliarder kroner. Dette er bygd opp ved en målrettet skattelegging av oljeselskapene, for tiden på 77% av resultatet. Men over bunnlønnen, kan lønn, velferdsordninger og driftskostnader trekkes fra. Store volumer og gode priser har gitt rask inntjening. Over tid har dette ført til en todelt økonomi. «De i oljå» har tjent best og styrt bolig- og fritidsmarkedet. Inntil oljeselskapene selv erkjenner at nå er marginene så små at det må spares over «hele linjen»...

Markedet vet å justere stillingsbehov, lønninger og boligpriser. Boligprisene i vår region lå i fjor på Norgestoppen, mens vi i år har landets laveste prisvekst. Det er igjen attraktivt å utdanne seg i helse- og skolefag. Det er behov for sykepleiere og lærere og andre tjenesteprodusenter. Utjevningen i økonomien vil igjen kunne gi dem lønn og kjøpekraft som er i samsvar med investering i utdanning...

Oljeprisen går opp og ned - styrt av tilbud og etterspørsel. Vi ser at den norske oljeskatten kanskje har vært den viktigste grunnen til todelingen av den norske økonomien. Fordi kronen bare har kostet oljeselskapene 23 øre. Nå må oljeselskapene tenke annerledes fordi marginene er blitt så mye mindre.

Fellesskapet opplever ingen krise. Den lave oljeprisen tvinger oss til omstilling som igjen kan bidra til å skape balanse i økonomien vår. Boligpriser og lønninger flater ut. Livet synes å bli levelig for helsearbeidere og lærere og andre nøkkelfunksjoner i et kunnskapssamfunn som må arbeide framtidrettet.

Altså: Når oljeprisene går ned, kan livet og landet bli likere. Også for oss som topper alle FNs målinger av rikdom og velferd: Som det blir det sagt: Vi har trukket de to beste loddene i verdenslotteriet - i det hele tatt å bli født. Og det i Norge...

Noen gjør det bra - også i krisetider

HÅKON SKRETTING • regionaldirektør i INTSOK med ansvar for arktiske områder, Canada, Russland, Kasakhstan, Aserbajdsjan, Kina og Australia

Jeg har mye kontakt med leverandørindustriens bedriftsledere. I går snakket jeg med salgsansvarlig for en av våre lokale bedrifter, og jeg spurte hvordan det gikk i disse krisetider. Fint, svarte han. Etter litt mer avklaring fikk jeg forklaringen. Hovedmarkedet deres var Midtøsten. Aktiviteten der gikk opp. Da måtte de kunne leve med en midlertidig nedgang i andre markeder som blant annet Norge. Denne bedriften er ikke den eneste som er i motfase. Hva er det som gjør så ulike utslag for de forskjellige bedrifter? Hvorfor øker noen salget, mens andre sender innleide på dør og sier opp ansatte som de bare for kort tid siden brukte betydelige midler til å lære opp? Og hva ser vi foran oss?

Først litt om markedet: Innen oljeindustrien har det alltid stormet mellom godværsperiodene. Jeg var i bransjen da oljeprisen halverte seg i 1986. Da var avisene fulle av de samme dommedagsprofetier som i dag. Og i 1998, da oljeprisen falt til under 10 USD var det ikke måte på hvor galt det ville gå. I ettertid ser vi at vi faktisk akkurat da stod foran en fantastisk oppgangsperiode som varte i ca 10 år. Så i 2008 falt oljeprisen igjen fra over 140 USD til under 40. Krisen var på nytt et faktum. Men så beveget oljeprisen seg opp igjen til over 120 USD til den på ny falt høsten 2014 og skapte dagens krise. Prisen er på vei oppover igjen, men det er et stykke fram til at bransjen helt tror på gode tider. Etterslepet som er, gjør at leverandørindustrien kanskje ikke helt har nådd bunnen enda. Siste krise er skapt av en sterk produksjonsvekst som i henhold til (International Energy Agency) IEA nådde helt opp i 3,6 millioner fat per dag. Dette var "all time high" samtidig som etterspørselsøkningen var nede i under 0,3 millioner fat per dag. Når da araberne kjører på for å øke markedsandelene og Russland produserer mer enn de noen gang har gjort etter at Sovjetunionen gikk i oppløsning, da kjenner vi resultatet.

STABILITET

Hva står vi foran i dag? Er det noen grunn til at vi nå skal se en stabil oljepris fremover på dagens nivå? Overhode ikke. Hvorfor skulle oljeprisen plutselig bli stabil?

Den ene oljeprofeten etter den andre spår nå oppgang. Det kan de gjøre med god samvittighet. IEA sine prognoser viser nemlig at markedet kommer i balanse i siste halvdel av dette året. Det vil si at veksten i etterspørselen og veksten i produksjon vil bli jevnstore og ligge på litt over en million fat per dag. I følge IEA vil deretter etterspørselsveksten øke svakt samtidig som produksjonsveksten blir mindre enn halvparten av etterspørselsveksten. Denne

underdekning mener IEA vil øke frem mot år 2020. Det vil danne grunnlag for en ny oljeprisoppgang ut i 2016 og enda mer inn i 2017. Lengre frem blir det mer usikkert. Men en ny gullalder kan komme.

Det er imidlertid mange usikkerheter som kan gjøre forskyvinger og forsterkninger. Gradvis oppheving av sanksjonene mot Iran og Russland gir på sikt mer olje på markedet, men åpner på nytt interessante markeder for leverandørindustrien. Forsterket uro i Midt Østen kan sende oljeprisen opp, bare for å ta noen scenarier.

Men tilbake til utgangspunktet. Hva er det som gjør at noen bedrifter fortsatt gjør det relativt bra, mens det er krisestemning hos andre?

Det kan selvsagt ha med flaks og timing å gjøre. Det hender det bare er det. Hadde bedriften vunnet den ene eller den andre kontrakten ville det vært full sysselsetting. Det kan ha med type bedrift å gjøre, eller det kan være at noen tjenester og produkter må operatørene ha uansett.

Men det kan også ha med strategi å gjøre. Det slår meg mange ganger hvor forskjellig strategi lignende bedriftene velger, og enda mer hvor forskjellig evne de har til å gjennomføre strategien de har valgt. Noen er bare dyktigere enn andre.

BEGRENSET

De som virkeleglig har det vanskelig i dag er de som har en begrenset produktportefølje, og i hovedsak er på det norske marked. I Norge har Statoil en dominerende stilling. Statoil har nylig tatt et tap på 82 milliarder (ca. 20 Mong) på investeringer gjort i Nord Amerika. De sparer ved å utsette modifikasjoner og preventivt vedlikehold på installasjonene sine. I tillegg velger Statoil en internasjonal anskaffelsesstrategi som medfører at mange av de største kontraktene har endt opp på verftene i Korea. Konklusjonen blir at det blir tungt å være leverandør for dem som bare satser på det norske markedet selv med et Johan Sverdrup

som kommende storoppgave.

Er du privat investor på børs, vil økonomirådgivere anbefale deg å spre investeringen over flere firma, og helst innen flere bransjer for å minske risiko. På samme måte er det høy risiko å lede en bedrift som har et produkt i et marked. Det er dessverre en del bedrifter i vår region som er der. Dette gjelder ofte konsulenter og servicebedrifter. Ofte er det bedrifter som ikke har noen markedsstrategi bortsett fra å tilby en tjeneste i det lokale marked. Da er en veldig sårbar.

I motsatt ende på skalaen er teknologi-leverandørene. Bedrifter som ser verden som sitt marked. Selv om markedet i dag totalt er svakere, er det ikke likt fordelt, og de kan lene seg hardt på det beinet som for tiden står stødig.

INTERNASJONAL SATSING

Jeg var for kort tid siden i møte med en lokal bedrift. De har ikke hatt noen internasjonal strategi, men utvikler og leverer integrerte systemer til landmarkedet og etter hvert mer og mer til oljevirksomheten. Bedriften sikret seg nylig en betydelig kontrakt til et offshoreprosjekt som bærer dem de neste to - tre årene. Nå vil de legge strategi for en internasjonal satsing - mens de har fulle ordrebøker. Dersom de gjør dette grundig og deretter følger opp sine egne planer, er jeg sikker på at de om noen år fremstår som en bedrift hvor det norske markedet bare representerer en del av kundegrunnlaget.

Norsk industri er respektert rundt om i verden. Gode løsninger som selger bra på norsk sokkel har i de fleste tilfeller også et internasjonalt marked. Vi er blant de absolutt ledende på mange områder. Det gjelder blant annet: boresystemer, brønn og reservoarteknologi, automasjon, maritimt utstyr, oljevernberedskap, miljøteknologi og sikkerhetssystemer. Det gjelder bare at styre og ledelse legger en god strategi, avsetter nødvendige midler, følger og reviderer planer fortløpende og ikke minst sender ut de dyktigste folkene.

The international schools'

Photo from left: Anne Howells, Principal British School, Josiane Merrer, French School Coordinator, Gareth Jones and Linda Duevel, future and present Directors at International School of Stavanger

Arne Rettedal was one of the visionaries in establishing the international schools; The International School of Stavanger in 1966, The French School in 1972 and The British School in 1976. Together the three schools have greeted expats from all corners of the world and currently enroll students representing more than 50 nationalities.

BY:INGER TONE ØDEGÅRD

Skilled workers and management normally have 3 to 4 year contracts when moving on international assignments, and many say the most important factor when deciding on location is the accessibility of good schools. Most people

in the region probably do not realize the multitude of students in the international schools until they watch the 17th of May parade and see how many pupils walk behind the school banners.

We invited the three schools' heads in for an informal meeting to talk about the long-term importance of these schools for the region and community. Dr. Linda Duevel, Director at ISS, has served the school for 40 years. Anne Howells has been at BISS for nine years, and Josiane Merrer has worked

as the coordinator between Total E&P Norge AS and the French school for many years. Also joining the group was ISS Deputy Director Gareth Jones, who will become the ISS Director upon Linda Duevel's retirement in June. Together they have extensive experience within the various international educational systems.

"PROVIDING EDUCATION FOR TOMORROW"

The international schools are very experienced

impact on the region

at welcoming new pupils, but also at saying good-bye in a proper way. Expats move on average every third year, and both parents and children alike have global mindsets. "Our pupils all work hard, and have clear goals regarding future studies. They do not regard any one place as home, but have an open mind as to which location will provide them with the best opportunities", says Duevel. Howells and Merrer confirm that their pupils' parents are supportive. "They have secured their jobs through education and hard work, and they all motivate their children to work hard and achieve academically."

Some think of international schools, as a place for privileged children, but this is not the case at all. "Hard work is the only answer for our long term good results, and not at least the fact that we have pupils from almost 50 nations", says Gareth Jones, the new Director at the ISS. "We use the best traditions from different cultures", says Duevel – "and of course, everything has kind of a Norwegian approach." "Children attend our schools for maybe two or three years, and they should remember their stay in Norway and Stavanger as a fantastic period of their life", adds Howells.

BENEFITS OF INTERNATIONAL SCHOOLS TO LOCAL COMMUNITIES

Many families do not relate to the strong international community. That is why it is important for us to create exchange programs with Norwegian schools in the community. We invite the public schools to language and cultural exchange programs, and they invite us to their local activities.

Many children in the Stavanger-region are fluent in English, because a lot of them have international friends in their neighborhood or football team etc.

The French School is located at Kampen skole. They are integrated in everything from the local sport teams, the band, and they even host an International Day every year. This will be arranged on 28 May this year and all income will go to "Médecins sans Frontières" (Leger uten grenser). Merrer invites everyone to International Day for French & Norwegian traditions, food, games, and fun.

"The International School celebrates 50 years in Stavanger in 2016 and we hope the local community will take part in Stavanger's international society one way or

another", says Jones.

All three schools participate in local sports tournaments, and local clubs use the school fields and facilities. "It is important to us that we contribute to our local community." During the celebrations of their 50 years anniversary in school year 2015-2016, ISS will host many events open to public as well.

LOOKING AHEAD

The number of pupils at the schools vary corresponding to business cycles in the oil and gas sector, but all three schools can confirm that enrollment is still strong. Even though some are concerned for the schools as the oil and gas sector faces challenges for the time being, the industry is important for the long-term value creation in the region. In addition, there are also plenty of stable employers such as NATO and smaller entrepreneur businesses.. Many new admissions are being processed on a daily basis by all three schools for new families arriving in Stavanger during the summer.

Each school offers newcomer or ambassador programs, making sure new students and parents are helped to settle down quickly. There are fewer "stay-at-home moms" today than when the schools were first established because many more parents have dual-careers.

"Global employees staying for a short period would like to take advantage of what the region has to offer, and we share as much information as possible", says Jones. "The Parent Association at ISS hosts a big annual fair including local sports teams and organizations providing information about their activities. Newcomers can choose activities they like, and get involved in the local community."

For most families, the international schools represent their first encounter with Norway. All three schools are aware of this, and they work hard to promote Stavanger's qualities. Howells, Duevel, Merrer and Jones are all proud to be Stavanger-ambassadors. They have experienced marked downturns in the local energy outlook before and watched the upswings as the Stavanger Region has evolved and innovated, and they are happy to promote for the long-term, high-quality international educational systems to maximize opportunities for their students, parents and the local society.

International Network of Norway (INN) - The Region's largest International Network

- » Regional welcome programme for newcomers
- » INN Area Orientation course
- » Out Country Orientation course
- » Repatriation course day
- » Career Re-development programme
- » Cultural awareness
- » Networking
- » Introduction to Norwegian activities and sports
- » Job training sessions for spouses
- » Monthly newsletter in English

INN team:

Randi Mannsåker og Inger Tone Ødegård

INN EXPATS EVENTS IN JUNE:

- 04.06 Kayak - intro evening!
- 05.06 Establishing a Business in the United States
- 07.06 Kjerag - a spectacular hike!
- 08.06 Ocean Fishing
- 16.06 Work in Denmark
- 22.06 Mexican Cooking

www.rosenkilden.com

REKRUTTERINGSINDEKS

April 2015

1547
utlyste jobber

Det ble registrert 1547 ledige stillinger i løpet av april i Rogaland. Det er en nedgang på 10 prosent sammenliknet med samme periode i fjor. Tallene i indeksen er nå hentet fra NAV, og er derfor ikke direkte sammenlignbare med tidligere tall vi har presentert.

	apr.14	apr.15
Ledere	33	17
Ingeniør- og IKT-fag	139	97
Undervisning	229	223
Akademiske yrker	91	69
Helse, pleie og omsorg	394	436
Barn- og ungdomsarbeider	112	74
Meglere og konsulenter	38	29
Kontorarbeid	90	58
Butikk- og salgsarbeid	139	111
Jordbruk, skogbruk og fiske	26	8
Bygg og anlegg	129	185
Industriarbeid	102	76
Reiseliv og transport	66	90
Serviceyrker og annet arbeid	125	66
Ingen yrkesbakgrunn eller Uoppgitt	0	8
Totalt	1713	1547

Tallgrunnlaget til rekrutteringsindeksen utarbeides av NAV og presenteres hver måned i Rosenkilden. Indeksen viser hvor mange nye stillinger som ble lyst ut i løpet av måneden.

Totaløkonomien er godt forberedt for å takle en omstilling. For det første trekker vi på tidligere erfaringer. Vi har vist omstillingsevne før, sier sentralbanksjef Øystein Olsen.

- Vi er forberedt på å takle omstilling

Sentralbanksjef Øystein Olsen er så langt ikke veldig bekymret over ledighetstallene, og har stor tro på omstillingsevnen i næringslivet.

TEKST:
STÅLE FRAFJORD

Arbeidsmarkedsstatistikken fra NAV over ledige stillinger i Rogaland ved utgangen av april, viser en nedgang på ti prosent sammenliknet med samme periode i fjor. Tilgangen av registrerte ledige stillinger er færre på alle yrkesområder med unntak av reiseliv og transport, bygg og anlegg og innenfor helse, pleie og omsorg.

Sentralbanksjef Øystein Olsen – som gjesteforeleste ved Universitetet i Stavanger i mai – har fått med seg at ledighetstallene i Rogaland har økt som følge av langt lavere oljepris. Men han er per i dag ikke veldig bekymret over tallene.

UTFORDRENDE

- Arbeidsmarkedet er noe vi følger nøye med på nå. Ledigheten er ikke høy, men den har kommet ganske markant opp, fra å ligge under landsgjennomsnittet til å ligge over. Det er bekymringsfullt for dem som rammes selvfølgelig, men samtidig så har ikke ledigheten totalt sett økt markant.

- Men er det grunn til ekstra bekymring i denne regionen?

- Vi ser allerede tendensen til at ledighetsbildet i regionen er særlig utfordrende, på lik linje med andre oljenære områder. Men heller ikke her har den registrerte ledigheten kommet på et høyt nivå. Det kan bety at den kompetansen mange av dem som mister jobber sitter på, er så høy at de får seg andre jobber, både i privat og offentlig sektor. Jeg tror mange av disse rekrutteres raskt, og de er også omstillingsdyktige.

OMSTILLING

- Hvor optimistisk er du i forhold til evnen til omstilling etter en lang periode med sterk vekst både i lønnsnivå og velstand?

- Totaløkonomien er godt forberedt for å takle en omstilling. For det første trekker vi på tidligere erfaringer. Vi har vist omstillingsevne før. Vi er en kystbefolkning som har spesielt gode forutsetninger til nettopp omstilling. Ser vi på totaløkonomien, er det ingen tvil om at vi har en svært robust økonomi, en egen valutakurs som fungerer positivt i en omstillingsperiode, og vi har et stort handlingsrom i budsjettpolitikken dersom problemene skulle bli av en sårbar karakter at man skal bruke finanspolitikken, og partene i arbeidslivet har allerede vist synlige tegn til moderasjon. Det er selvfølgelig en mulig konsekvens at lønnsveksten i Norge – som lenge har ligget på oversiden av lønnstakere i andre land - ikke kan fortsette på samme måte.

KLARE TEGN

- Er det vanskeligere å få til denne typen omstilling i en region som i så høy grad har vært preget av en utvikling med sterk lønnsvekst?

- Akkurat det kan være en utfordring, og jeg skal ikke uttale meg så mye om det. Men jeg tror det er tegn som trekker klart i retning av at lønnsmoderasjon – ikke minst i forhold til grupper som har vært vant med å jobbe i en sektor med veldig høy lønnsomhet og betalingsevne.

Øystein Olsen gjestet Universitetet i Stavanger for å forelese om olje og norsk økonomi, og snakket om utsikter og utfordringer for norsk økonomi og pengepolitikk på bakgrunn av svingninger i oljepris og offshoreaktivitet.

LAVERE IGJEN

Over 15.000 arbeidsplasser relatert til oljevirksomheten har forsvunnet i løpet av de siste par årene og veksten i arbeidsledigheten i Rogaland har vært sterkere enn ellers i landet målt i prosent. Noe av årsaken til det er at ledighetstallene i Rogaland har vært spesielt lav over lengre tid.

Øystein Olsen mener at man står overfor utfordringer, men mener at omstillingen i første rekke innebære en tilpasning til et lavere aktivitetsnivå innenfor oljenæringen. Han tror arbeidsledigheten på sikt vil bli lavere igjen.

NYTT OM NAVN

CHRISTINE MANULEA HØILAND Konsulent i Proplan

Christine er ansatt hos Proplan som junior konsulent. Hos Proplan skal hun jobbe med regnskap i Visma Business. Hun har tidligere erfaring innen regnskap hos IKM Consultants og har jobbet med kundesupport hos Sparebank1 SR-Bank. Christine har en mastergrad fra Copenhagen Business School, hvor hun studerte strategi og ledelse.

VEGARD HERMANSEN Prosjektleder i Rogaland Skiltedesign

Vegard Hermansen er ny prosjektleder i Rogaland Skiltedesign. Han kommer fra Bergen og har utdanning innen design, fem års bransjeerfaring innen messe og utstillinger, samt skilt og dekor. Vegard kommer til å lede vår satsing på messestands og messedesign.

HARALD SUNDALSKLEIV Global Sales Director i Cegal

Harald kommer fra rollen som Sales Manager Scandinavia i Schlumberger Informations Solutions, og skal ha et overordnet ansvar for salg i Cegal.

NINA AMDAL FISKAAEN Director Product and Business Development i Cegal

Nina kommer fra stillingen som VP Oil & Gas i Every, og skal i Cegal ha overordnet ansvar for produkt og forretningsutvikling.

VIDA ORANG Salgskonsulent i Norengros Kjosavik

Vida Orang er ny salgskonsulent i Norengros Kjosavik. Vida kommer fra en stilling som kundeconsulent i Santander Consumer Bank og hadde 4. mai sin første dag som salgskonsulent i Norengros Kjosavik.

EMIL FANUELSEN Systemkonsulent i Dataplan Solutions

Emil FanuelSEN er ny systemkonsulent i Dataplan Solutions. Han kommer fra Halliburton hvor han var regionsansvarlig for kompetansesystemet « Halliburton University».

REALISÉR HYTTEDRØMMEN

Fritidstomt og båtplass ved Fisterfjorden i Ryfylke!

Kun eit steinkast frå sjøen, eller oppover i Lysåsen.
Solrik beliggenhet med storslått utsikt. Den gode hyttefølelsen heile året,
kun ein god time frå Stavanger. Ingen byggeklausul. **VELKOMMEN!**

Web: www.lysaasen.no Epost: post@lysaasen.no Tlf: 907 22 304 Adresse: Nesvegen 184, 4139 Fister

KJETIL SIVERTSEN

Forsikringsmegler i Wills

Kjetil Sivertsen er tilbake som forsikringsmegler for Willis fra 1. februar i år. Han er utdannet jurist og har høy kompetanse innen forsikringsprogrammer for norske og internasjonale bedrifter. Kjetil er en erfaren rådgiver på ansvars- og forsikringsklausuler i offshore og enterprise kontrakter. Han bistår alt fra små bedrifter til børsnoterte selskaper med rådgivning og plassering av forsikringsprogrammer. En av hans spesialiteter er plassering av internasjonale forsikringsprogrammer. Med Kjetil på laget har Willis Stavanger nå over tjue dyktige medarbeidere som tilbyr fullservice forsikringsrådgivning og forsikringsmegling.

CECILIE BYHOLT ENDRESEN

Organisasjonspsykolog i Bjørnson
Organisasjonspsykologene

Cecilie Byholt Endresen er ny organisasjonspsykolog i Bjørnson Organisasjonspsykologene. Hun skal arbeide med leveranser innen arbeidsmiljøutvikling, team- og lederutvikling, samt kliniske tjenester som utredning og behandling av psykiske lidelser. Før Bjørnson har Cecilie en variert bakgrunn som inkluderer beredskapsrådgiver hos Petrolink, privatpraksis som idrettspsykolog og psykolog hos Stiftelsen Bergenssklinikkene. Cecilie er utdannet psykolog ved National University of Singapore og Universitetet i Bergen i 2012. Hun har påbegynt spesialisering i organisasjonspsykologi i regi av IAP/NPF.

PÅL A. FRØILAND

Ideutvikler og tekstforfatter i Hey-Ho Let's Go

Pål A. Frøiland er ansatt som ideutvikler og tekstforfatter i Hey-Ho Let's Go. Selskapet er spesialister på å utvikle og fornye forretningskonsepter, merkevarer, produkter og tjenester. Pål har lang fartstid som tekstforfatter i Oktan Stavanger og har også jobbet tre år i Statoils kommunikasjonsavdeling. Pål har i en årrekke jobbet med mange av distriktets sterkeste merkevarer. Kvadrat, Viking, Stavanger Aftenblad og EiendomsMegler 1 for å nevne noen. I Hey-Ho Let's Go vil Pål jobbe med konsept- og ideutvikling, og tekstforfatting for alle typer medier, formater og publikasjoner.

LENA SENDSTAD

Fasilitator i EGGs Design

Lena Sendstad er ny fasilitator for designdrevne prosesser i EGGs Design. I EGGs Design vil Lena bidra til å forløse innovasjonspotensialet for bedrifter i Rogalandsregionen. Hun har god kompetanse i prosessledelse, innovasjonsledelse og i å fasilitere gode designprosesser. Lena har mange års erfaring i bruk av designtenking og brukerfokus for å skape vellykkede og attraktive innovasjoner. Lena var tidligere leder for læring og utvikling for Folkehøgskoleforbundet, vært partner i Future Fields og jobbet med tidlig-fase innovasjon i LEGO. Hun har en Master i Ledelse og Innovasjon fra Copenhagen Business School og Århus Universitet.

International employees – a smooth process

Relocation AS assists companies to integrate international employees in Norway and internationally. We take care of the immigration process, homefinding, move management and settling-in process, providing the employee with a smooth start in their new assignment.

www.relocation.no

Relocation is ISO-certified

ANNONSER OG INNSTIKK

Størrelse angitt med BxH.
Prisene er medlemspris.

Helside: 230x310 mm, 194x280 kr. 19.750,-
Halvside: 194x136 mm (liggende) kr. 11.950,-
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) kr. 6.750,-
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

INNSIKT //
GIR
UTSIKT //

PULPIT // 2015

23. september 2015 // STAVANGER KONSERTHUS

Ta del i Stavanger-regionens største og viktigste næringslivskonferanse!

Et sted for innsikt og utsikt, for nye tanker, dialoger og forbindelser.

Verdien av det unike nettverket i salen er like viktig som tungvektene på scenen.

Kom og bli inspirert!

Registrering og kaffe	08.00 - 09.00
Pulpit 2015	09.00 - 16.00
// GET TOGETHER	16.00 - 18.00

Vi avrunder Pulpit 2015 på konserthusets flotteste utsiktspunkt.
Det serveres nydelig mat og drikke i en avslappet atmosfære.

KONFERANSIER:
ASLAK SIRA MYHRE

Aslak Sira Myhre er direktør ved Nasjonalbiblioteket.
Han er en profilert forfatter, debattant og foredragsholder innen de fleste samfunnstema. Aslak har deltatt på alle tidligere Pulpit-konferanser enten som foredragsholder eller konferansier. Også i år blir han verten vår. En rolle han fyller bedre enn de aller fleste!

ÅRETS VIKTIGSTE MØTEPLASS FOR NÆRINGSLIVET.

For mer info og påmelding, se **PULPIT.NO**

FOR Å FÅ OVERSIKT TRENGER DU DET BESTE UTSIKTSPUNKTET.

Disse får du høre i Stavanger Konserthus, 23. september 2015:

CARL BILDT

Tidl. statsminister og utenriksminister i Sverige

MANØVRERING I EN TURBULENT VERDEN

Carl Bildt vil ta for seg det nye trusselbildet, utviklingen i konkurransekraften i eurosone og de økonomiske konsekvensene av konflikten mellom Russland og Ukraina. Bildt er kjent som en svært kunnskapsrik, engasjert, og til tider provoserende, foredragsholder.

MONICA MÆLAND

Næringsminister

VEIEN MOT ET MER NYSKAPENDE NORGE

Monica Mæland er næringsminister i en regjering med høye ambisjoner innen områder som omstilling, nyskaping og innovasjon. Hun er derfor en selvskreven gjest på Pulpit 2015.

LORD SEBASTIAN COE

Direktør for OL i London 2012 og en av historiens fremste friidrettsutøvere

THE GENIUS OF HARD WORK

Coe vet mye om å sette seg hårete mål, og å faktisk nå dem. Fra ham får vi høre hva som skal til for å bli verdens beste mellomdistanseløper. I tillegg blir det interessant å lære mer om planleggingen og gjennomføringen av London OL i 2012. OL i London er kjent som de mest vellykkede olympiske sommerleker i moderne tid.

MORTEN KROGVOLD

Fotograf

OM LYKKE, DANNEELSE OG TID - REFLEKSJONER OVER DET VI TAR FOR GITT

Morten Krogvold er en av våre aller mest respekterte fotografer. Han er en mester i å få fram karaktertrekk og personlighet hos dem han portretterer. I tillegg er han en klok og populær foredragsholder. Krogvold vil reflektere over viktige ting i livene våre som lykke, dannelse og tid.

SIRI KALVIG

Phd - Offshore Wind Energy, UiS og Meteorologist & Partner, StormGeo AS

FORNYBAR INNOVASJON - FORNYBAR FORRETNING

Siri Kalvig er kjent som værmelder, meteorolog og gründer bak selskapet Storm Weather Center. De siste årene har hun markert seg med en engasjert og tydelig stemme i klimadebatten, og i fjor høst fullførte hun en doktoravhandling om offshore vindkraft ved UiS. Siri Kalvig vil snakke om framtidsutsikter, innovasjon og forretningsmuligheter innen fornybar energi.

KYRRE M. KNUDSEN

Sjeføkonom i SpareBank 1 SR-Bank

HVOR RELEVANT ER OLJEPRISEN EGENTLIG FOR REGIONENS FRAMTID?

Kyrre M. Knudsen tar utgangspunkt i at det er 45 år siden vårt første funn av olje. Hvordan vil utviklingen bli de neste 45 årene? Knudsen gir et bilde av de makroøkonomiske utsiktene og hvilken betydning de har for regionen vår.

DAVID POLINCHOCK

Direktør for markedsføringsledelse og talsmann hos AT&T Big Data

CONVERSATION WITH DIGITAL NATIVES

«Conversation with digital natives» er nettopp det tittelen sier. Forsker David Polinchock har med seg datteren og en skolekamerat, og gjennom dialog med 13-åringene ser han på deres digitale hverdag. Hvordan forholder de seg til venner og relasjoner, merkevarer og så videre. Vi er ganske sikre på at svarene vi får vil være overraskende for de fleste.

BERTA LENDE RØED

Daglig leder og gründer av FuelBox - Den gode samtalen på boks

FUEL DEG SELV OG DINE RELASJONER

FuelBox er kommunikasjonsverktøyet som benyttes for å skape «Den gode samtalen» på arbeidsplassen, i parforholdet, i familien eller blant venner. Berta Lende Røed fra Bryne er en av regionens mest lovende gründerne. Hun er også en engasjerende foredragsholder.

Helt logisk!

18 mål. Framtidsrettet mulighet for bedrifter som er opptatt av logistikk og tilgjengelighet!

Nå har vi en byggeklar tomt på 18 mål i Gjesdal Næringspark like sør for Ålgård, kloss ved E39 og med uvanlig gode eksponeringsmuligheter.

Svært gunstig pris

Sammenlignet med Forus, er dette en mulighet som ligger på om lag halve prisen.

Korte avstander

Ålgård sentrum: 4 km
Sandnes sentrum: 18 km
Ganddal godsterminal,
Sandnes: 19 km
Forus: 22 km
Stavanger lufthavn,
Sola: 29 km
Risavika Havn: 32 km
Stavanger: 32 km
Egersund: 41 km

Eie – leie

Tomten kan kjøpes helt eller delvis. Tomten er planert og byggeklar. Vi har allerede gjort verdifull prosjektering, og vil kunne gi gode innspill på vei mot ferdig bygg. Om ønskelig kan Masiv Eiendom AS tilby å inngå et leieforhold på nybygg.

E39 utvides

Dette er allerede regionens beste beliggenhet i forhold til logistikk og distribusjon. Og om få år utvides E39 med fire felt fra Sandnes til Ålgård. Da reduseres kjøretiden betraktelig.

Gjesdal Nærings park

Kontakt Ronny Kennedy **934 48 407** eller Frank Skjæveland **930 05 040**
Se også masiv.no